

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av yrkeshögskolelagen och lagen om studiestöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att yrkeshögskolelagen och lagen om studiestöd ändras.

Enligt propositionen ska yrkeshögskolelagen ändras så att utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare ska vara utbildningar som grundar sig på särskilda bestämmelser och som genomförs utöver sjukskötarutbildning. De målsatta tiderna för studierna föreslås vara 1,5 läsår för utbildningarna till förstavårdare och barnmorska och 1 läsår för utbildningen till hälsovårdare. Utbildning till förstavårdare och utbildning till hälsovårdare ska dock fortfarande på samma sätt som för närvarande vardera kunna genomföras i form av en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning.

Målet med reformen är att de som tidigare har avlagt sjukskötarutbildning ska kunna få behörighet för uppgifterna som förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare på något annat sätt än genom att avlägga en till yrkeshögskoleexamen på samma nivå. Detta förtydligar och förenklar utbildningsvägarna för dem som redan avlagt en examen, och gör det möjligt att rikta nybörjarplatserna för utbildning som leder till examen till personer som ännu inte har en högskoleexamen eller studierätt till en högskoleexamen på samma nivå.

Utbildningen till förstavårdare, utbildningen till barnmorska och utbildningen till hälsovårdare ska vara utbildningar som berättigar till studiestöd. Studielåntagare ska vara berättigade till studielånskompensation när utbildningen slutförs inom utsatt tid utöver sjukskötarutbildningen.

I propositionen föreslås dessutom att yrkeshögskolelagen ändras till vissa delar i fråga om yrkespedagogisk lärarutbildning. Genom ändringarna preciseras bestämmelserna så att det till dem fogas bestämmelser om yrkespedagogisk lärarutbildning. Till lagen fogas även ett bemyndigande att utfärda förordningar som gäller yrkespedagogisk lärarutbildning. Ändringarna är inte avsedda att väsentligt förändra nuläget.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2028.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
1.2.1 Utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare.....	4
1.2.1 Yrkeslärarutbildningen	7
2 Nuläge och bedömning av nuläget	8
2.1 Lagstiftningen	8
2.2 Problem i nuläget.....	11
2.3 Kraven i yrkeskvalifikationsdirektivet	13
3 Målsättning.....	16
4 Förslagen och deras konsekvenser	16
4.1 De viktigaste förslagen	16
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	23
4.2.1 Inledning.....	23
4.2.2 Konsekvenser för högskolorna	24
4.2.3 Konsekvenser för studerande och för studiestödet	25
4.2.4 Konsekvenser för myndigheterna	25
4.2.5 Ekonomiska konsekvenser.....	26
4.2.6 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen	27
5 Alternativa handlingsvägar.....	27
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	27
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	31
5.2.1 Utbildning till hälsovårdare	31
5.2.2 Utbildning till barnmorska.....	32
5.2.3 Utbildning till förstavårdare	34
5.2.3.1 Sverige	34
5.2.4 Danmark	34
5.2.4.1 Norge	34
5.2.4.2 Nederländerna.....	35
6 Remissvar	35
7 Specialmotivering.....	38
7.1 Yrkeshögskolelagen.....	38
7.2 Lagen om studiestöd	42
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	46
9 Ikraftträdande	47
10 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.....	47
LAGFÖRSLAG.....	48
1. Lag om ändring av yrkeshögskolelagen	48
2. Lag om ändring av lagen om studiestöd	53
BILAGOR	55
PARALLELLTEXTER.....	55
1. Laki om ändring av yrkeshögskolelagen	55
2. Lag om ändring av lagen om studiestöd	63

FÖRORDNINGSUTAST	66
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om yrkeshögskolor	66
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om studiestöd.....	70

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering har regeringen inlett en åtgärdshelhet för att minska överlappande högskoleutbildning. En förutsättning för att nå målet att öka antalet högskoleutbildade unga vuxna är att en större andel av utbildningen är utbildning som höjer utbildningsnivån. Regeringen har inlett beredningen av en då kallad regel för en studieplats för att frigöra resurser och nybörjarplatser i högskoleutbildning så att de kan användas för förstagångsstuderande. Samtidigt med åtgärderna för att förbättra ställningen för dem som söker sin första studieplats i högskolornas examensutbildning ökas också möjligheterna till kontinuerligt lärande för dem som redan avlagt högskoleexamen. Regeringsprogrammet innehåller en överenskommelse om att göra så kallade dubbla examina, det vill säga utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare smidigare med hjälp av en modular utbildningsstruktur. En reform av utbildningsstrukturen minskar behovet av att avlägga flera högskoleutbildningar på samma nivå. Reformen av dubbla examina stöder både undervisnings- och kulturministeriets program för att minska överlappande högskoleutbildning och social- och hälsovårdsministeriets program för gott arbete, som har målet att underlätta personalbristen inom social- och hälsovården.

1.2 Beredning

1.2.1 Utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare

De strukturella alternativen för utveckling av de så kallade dubbla examina, det vill säga utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare diskuterades mellan undervisnings- och kulturministeriet och högskolorna 2014–2015. Diskussionerna resulterade i att undervisnings- och kulturministeriet lät göra en utredning om de olika alternativen i fråga om barnmorskeutbildningens struktur (Ny riktning för barnmorskeutbildningen. Utredning om strukturalternativ, Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2015:11, presentationsblad på svenska). I utredningen bedömdes olika alternativa sätt att genomföra barnmorskeutbildningen. Som alternativ presenterades bland annat en högskoleexamen som leder endast till barnmorskeyrke, en dubbel examen som liknar den nuvarande men är mer omfattande, en specialiseringsutbildning som genomförs med sjukskötarutbildning som grund och en barnmorskeutbildning som avläggs som högre yrkeshögskoleexamen efter sjukskötarutbildning. Utredarna föreslog att barnmorskeutbildningen ordnas som högre yrkeshögskoleexamen.

Undervisnings- och kulturministeriet genomförde en omfattande remissbehandling av utredarnas förslag. Remissinstanserna var eniga om att sjukskötarkompetens ska ingå i en barnmorskas yrkesfärdigheter och utbildning. Remissinstansernas ståndpunkter gick isär i fråga om stödet för genomförande av utbildningen som högre yrkeshögskoleexamen. Utredningens förslag om barnmorskeutbildningen som en högre yrkeshögskoleexamen fick ett motstridigt mottagande i synnerhet beroende på att det skulle ändra den högre högskoleexamens ställning och karaktär i systemet av högskoleexamina. Undervisnings- och kulturministeriet bedömde sedan att en del av de modeller som utredarna föreslog inte i fråga om strukturen uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (2005/36/EG) om erkännande av yrkeskvalifikationer (nedan yrkeskvalifikationsdirektivet), eftersom modellerna inte innehåller sjukskötarutbildning som villkor för antagning till utbildningen. I det förslag som ingick i

utredningen innehåller barnmorskeutbildningen som specialiseringsutbildning emellertid likheter med den utbildningsstruktur som nu föreslås.

Behoven av att reformera den yrkesinriktade utbildning och högskoleutbildning som siktar på uppgifter inom social- och hälsovården behandlades 2019 i undervisnings- och kulturministeriets och social- och hälsovårdsministeriets gemensamma projekt Osaamisella soiteen. I rapporten tog man fasta på att studievägarna inom utbildning som siktar på social- och hälsovårdssektorn blir långa och överlappande, vilket avspeglar sig i åldern på dem som slutför studierna och i tillgången på kompetent arbetskraft. Arbetsgruppen föreslog att utbildningen ska utvecklas så att den bildar en smidigare helhet som bättre motsvarar kompetensbehoven i arbetslivet.

Examensstrukturen i sjukskötar-diaconissutbildningen förtydligades 2020 i samarbete med Kyrkostyrelsen och yrkeshögskolan Diakonia. I fortsättningen är omfattningen av de teologiska studierna och de studier som anknyter till arbete inom kyrkan och församlingsarbete 60 studiepoäng. Det är möjligt att få behörighet som diaconissa också efter avlagd sjukskötarexamen (YH) genom att genomföra de i Kyrkostyrelsens beslut fastslagna ovannämnda studierna om minst 60 studiepoäng (Kyrkans författningssamling 141, 22.9.2020). Dessa ändringar gör det möjligt att smidigt få behörighet för tjänst som diaconissa också genom att komplettera en examen. Enligt undervisnings- och kulturministeriets bedömning behöver strukturen i sjukskötar-diaconissutbildningen inte längre ändras.

Uppgiften att utveckla strukturen i dubbla examina, det vill säga utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare gavs till undervisnings- och kulturministeriets och social- och hälsovårdsministeriets gemensamma projekt för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen (SOTEKO), som pågick 2021–2023. Projektets uppgift var att utveckla examensstrukturen i social- och hälsovårdsbranschen och den kompletterande utbildningen.

Projektet SOTEKO påpekade i sin slutrapport 2023 att en betydande del av dem som avlagt högskoleexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har en tidigare högskoleexamen i samma bransch. Det finns särskilt många som har avlagt flera högskoleexamina på samma nivå bland dem som genomfört utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare. Att utbildningsefterfrågan riktas mot en annan utbildning som leder till högskoleexamen tar utbildningsplatser bland annat av unga som helt saknar högskoleexamen. Social- och hälsovården lider av en omfattande och långvarig brist på kompetent personal i hela landet. Långa utbildningsvägar, att utbildningsefterfrågan riktas mot samma bransch och att examina avläggs på samma nivå förkortar arbetskarriärerna och förvärrar på så sätt personalbristen. Det är speciellt vanligt att flera högskoleexamina avläggs inom samma bransch och på samma nivå i utbildningen till förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare. Där finns många med sjukskötarutbildning både bland studerande som tagit emot en utbildningsplats och studerande som redan avlagt examen.

Arbetsgruppens förslag till utveckling av utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare publicerades 2023 i slutrapporten om projektet för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen. Förslagen om dubbla examina bereddes i en underarbetsgrupp som bestod av tjänstemän vid undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, sakkunniga inom hälsovårdarutbildningen, förstavårdarutbildningen och barnmorskeutbildningen samt sakkunniga inom arbetslivet i branschen.

Arbetsgruppen föreslog att förstavårdar- och hälsovårdarutbildningen i fortsättningen genomförs som en separat reglerad utbildning till förstavårdare och hälsovårdare, som preliminärt har en omfattning på 60 studiepoäng. I den här modellen lagstiftas det separat om omfattningen av och innehållet i utbildningen till förstavårdare och hälsovårdare. Personer som har genomfört utbildning på andra stadiet kan söka sig till att samtidig genomföra sjukskötarutbildning och separat reglerad utbildning till förstavårdare och hälsovårdare, varvid utbildningarnas omfattning är totalt 240 studiepoäng. Personer med sjukskötarlegitimation kan söka sig till att genomföra enbart utbildning till förstavårdare eller hälsovårdare. Personer som genomfört båda utbildningarna får både sjukskötares och förstavårdares examensbenämning. Enligt förslaget får förstavårdare i fortsättningen legitimation också som förstavårdare, för att behörigheten som och yrkesställningen för förstavårdare samt utbildningens ställning ska vara tydliga. Arbetsgruppen föreslog att barnmorskeutbildningen i fortsättningen genomförs som separat reglerad utbildning till barnmorska, där antagning förutsätter en handling som visar formella sjukskötarkvalifikationer. Barnmorskeutbildningens omfattning ska i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet vara 18 månader och 3000 timmar. Arbetsgruppen föreslog också att personer som har genomfört utbildningen beviljas examensbenämningen barnmorska.

Innan slutrapporten publicerades behandlades arbetsgruppens förslag vid flera möten för intressentgrupperna. Yttranden om slutrapporten begärdes senast den 22 juni 2023. Förslagen om utvecklingen av strukturen på dubbla examina fick i regel ett positivt mottagande. Enligt många av yttrandena hade de lösningar som föreslogs för dubbla examina utretts omfattande genom granskning av olika alternativ och förslagen var tydliga och motiverade. I flera yttranden poängterades det att utbildningen till förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare också i fortsättningen ska berättiga till en examensbenämning. Legitimering av förstavårdare som förstavårdare fick brett understöd. Det betraktades som viktigt att dubbla examina beaktas i högskolefinansieringen.

Endast Finlands Barnmorskeförbud (som är samarbetsmedlem med TEHY) och Uleåborgs yrkeshögskola understödde inte förslagen till utveckling av barnmorskeutbildningen, utan föreslog att utbildningen ordnas som utbildning som leder till högre yrkeshögskoleexamen. Åbo universitet föreslog för sin del att utbildningar som leder till dubbel examen ska genomföras vid universiteten.

En del av remissinstanserna betraktade det som ett problem att automatiskt erkännande enligt yrkeskvalifikationsdirektivet i den föreslagna modellen för barnmorskeutbildning ytterligare förutsätter två års yrkeserfarenhet efter genomförd utbildning. En del av remissinstanserna tog fasta på att utbildningsvägen till barnmorska blir lång, och SOTEKO-projektet innehöll inte något förslag om att förkorta utbildningsvägen. En del av yrkeshögskolorna föreslog att antagningen till barnmorskeutbildningen borde ske samtidigt som till sjukskötarutbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet ordnade ett diskussionsmöte den 20 maj 2024 med målet att presentera förslagen till utveckling av dubbla examina och diskutera den fortsatta beredningen. Mötet var öppet för representanter för Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, fackorganisationerna, yrkeshögskolorna och arbetslivet. I fråga om det fortsatta arbetet föreslog representanterna för förstavårdarutbildningen vid yrkeshögskolorna att förstavårdarutbildningens omfattning borde vara större än 60 studiepoäng eller som alternativ att en förutsättning för antagning skulle kunna vara lämplig arbetserfarenhet. Under diskussionen togs också oron för barnmorskeutbildningens längd upp liksom det krav på arbetserfarenhet som automatiskt erkännande förutsätter.

Hösten 2024 lade överläkarna inom förstavården i de välfärdsområden som har universitetssjukhus för undervisnings- och kulturministeriet och social- och

hälsovårdsministeriet fram ett ställningstagande, enligt vilket behoven i arbetslivet förutsätter att förstavårdarutbildningen omfattar 90 studiepoäng då den genomförs som kompletterande utbildning efter sjukskötarexamen. Enligt ställningstagandet ska personernas tidigare kunskaper ändå beaktas och alla då inte behöva genomföra alla studier. Också nätverket för lärare inom förstavårdarutbildningen lade fram ett liknande ställningstagande.

Hösten 2024 lade TEHY och Finlands Barnmorskeförbund fram ett ställningstagande för undervisnings- och kulturministeriet om ordnande av barnmorskeutbildningen som högre yrkeshögskoleexamen. Undervisnings- och kulturministeriet diskuterade grunderna för förslaget med förbunden.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 30 oktober 2024 en arbetsgrupp med uppgiften att bereda de lagstiftningsändringar som en reform av utbildningen till förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare förutsätter. Arbetsgruppen hade dessutom till uppgift att kartlägga reformens konsekvenser för antagningen till högskolorna. Arbetsgruppens beredning byggde på de förslag som lagts fram i projektet för utvecklingen av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen.

Beredningen samordnades med reformen av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Bland medlemmarna i beredningsgruppen fanns representanter för yrkeshögskolorna och social- och hälsovårdsministeriet. Arbetsgruppen hörde under arbetets gång centrala intressentgrupper, såsom Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, fackorganisationer, nätverk för lärare vid yrkeshögskolorna samt representanter för arbetslivet. Ett skriftligt hörande om målen för kunskandet i utbildningen för förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare ordnades i slutet av 2024 för intressentgrupperna och en verkstad den 7 januari 2025. Den 8 mars 2025 ordnades ett samråd för intressentgrupperna om utkastet till lagändringar. Arbetets framskridande har beskrivits under olika evenemang som ordnats av fackorganisationerna och yrkeshögskolorna.

Regeringens proposition bereddes som tjänstearbete vid undervisnings- och kulturministeriet utifrån arbetsgruppens arbete och tidigare beredning. Yttranden om förslaget till regeringens proposition begärdes av andra ministerier, högskolor, välfärdsområden, privata producenter av social- och hälsovårdstjänster samt fackorganisationer. Remisstiden var 19.6–31.8.2025.

1.2.1 Yrkeslärarutbildningen

De yrkespedagogiska lärarhögskolorna föreslog 2018 att den yrkespedagogiska lärarutbildningen placeras inom referensramen för examina och övriga samlade kompetenser i Finland. Referensramen beskriver de examina, lärokurser och andra omfattande samlade kompetenser som hör till det nationella utbildningssystemet i Finland. Bestämmelser om referensramen finns i lagen om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser (93/2017) och i statsrådets förordning (120/2017). Studierna inom den yrkespedagogiska lärarutbildningen uppfyllde då inte kriterierna för placering i referensramen, eftersom yrkeshögskolelagstiftningen inte innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om målen för kunskandet i studierna.

Undervisnings- och kulturministeriet lät 2021 göra en utredning om de pedagogiska lärarstudierna. Avsikten med utredningen var att kartlägga nuläget i de pedagogiska studier som ger pedagogisk behörighet för lärare och som erbjuds vid universiteten och yrkeshögskolorna. Utredningen visade att de pedagogiska studier för lärare som

yrkeshögskolorna erbjuder till vissa delar avvek mycket från varandra. Eftersom den yrkespedagogiska lärarutbildningen (60 sp) ger samma allmänna pedagogiska behörighet som de pedagogiska studier för lärare som universiteten erbjuder (60 sp) betraktades det som viktigt att kompetensbeskrivningarna av studierna görs upp i samarbete mellan yrkeshögskolorna och universiteten. Beslut fattades om att göra upp gemensamma kompetenskrav för de lärarstudier som yrkeshögskolorna och universiteten erbjuder.

År 2022 utarbetade en arbetsgrupp som Lärarutbildningsforumet tillsatt gemensamma kompetensbeskrivningar för pedagogiska studier för lärare (60 sp), studiehandledarstudier (60 sp) och speciallärarstudier (60 sp) som genomförs vid yrkeshögskolorna och universiteten. Kompetensmålen för lärarutbildningarna vid både yrkeshögskolorna och universiteten ska regleras noggrannare genom lagstiftning för att det ska kunna föreslås att studierna placeras i referensramen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftningen

Bestämmelser om yrkeshögskoleexamina finns i yrkeshögskolelagen (932/2014), statsrådets förordning om yrkeshögskolor (1129/2014) och förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998). I yrkeshögskolelagen föreskrivs det att vid yrkeshögskolorna kan avläggas yrkeshögskoleexamina och högre yrkeshögskoleexamina. Yrkeshögskoleexamina är högskoleexamina och de högre yrkeshögskoleexamina är högre högskoleexamina. Till en examen som har avlagts vid en yrkeshögskola fogas namnet på utbildningsområdet samt examensbenämningen och i fråga om yrkeshögskoleexamen vid behov förkortningen YH och i fråga om högre yrkeshögskoleexamen förkortningen högre YH. Bestämmelser om examinas ställning i högskolornas examenssystem finns i statsrådets förordning. Enligt förordningen om högskolornas examenssystem är yrkeshögskoleexamina bland annat yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet och högre yrkeshögskoleexamina är högre yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet. I statsrådets förordning om yrkeshögskolor finns bestämmelser bland annat om studiernas uppbyggnad, dimensionering och omfattning.

Enligt 7 § i yrkeshögskolelagen kräver bedrivande av yrkeshögskoleverksamhet tillstånd. Verksamhetstillstånd beviljas av statsrådet. Ett villkor för beviljande av tillstånd är att yrkeshögskola krävs för utbildningsbehovet och att den sökande med hänsyn till verksamhetens art, inverkan och effekt har ekonomiska och funktionella förutsättningar att organisera de uppgifter som föreskrivs i yrkeshögskolelagen på lämpligt sätt. Den som fått tillstånd har rätt att bedriva yrkeshögskoleverksamhet i enlighet med den utbildningsuppgift som anges i tillståndet. I tillståndet kan för yrkeshögskolan anges också utvecklingsskyldigheter och andra skyldigheter som gäller dess uppgift.

Statsrådet kan ändra eller återkalla tillståndet om väsentliga ändringar i utbildningsbehovet eller andra väsentliga orsaker som anknyter till yrkeshögskoleverksamheten kräver det eller om yrkeshögskolan inte uppfyller de ovannämnda föreskrivna villkoren.

Enligt 8 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen anges i tillståndet för en yrkeshögskola vilka yrkeshögskoleexamina och till dem hörande examensbenämningar yrkeshögskolan ska utfärda (utbildningsansvar). I tillståndet kan vid behov även utbildningsansvaret för varje examen

preciseras. I tillståndet anges dessutom vilka högre yrkeshögskoleexamina och till dem hörande examensbenämningar yrkeshögskolan kan utfärda.

Yrkeshögskoleexamina inom social- och hälsoområdet som avläggs vid yrkeshögskolorna och till vilka fogas examensbenämningen förstavårdare (YH) (omfattning 240 sp, längd 4 år), barnmorska (YH) (omfattning 270 sp, längd 4,5 år) och hälsovårdare (YH) (omfattning 240 sp, längd 4 år) kallas dubbla examina, vilket innebär att utbildningsprogrammet innehåller utbildning i allmän sjukvård (omfattning 180 sp, längd 3 år). Inom utbildningen beviljas två examina, en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas examensbenämningen sjukskötare (YH) samt yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas examensbenämningen förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH). Examina beviljas samtidigt. Yrkeshögskolelagen innehåller dock inga bestämmelser om dubbla examina, utan karaktären av dubbel examen är grundad på praxis vid yrkeshögskolorna.

Utövandet av yrkena barnmorska och hälsovårdare är reglerat i Finland. Bestämmelser om rätten att utöva yrken inom hälso- och sjukvården finns i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994).

Yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården indelas i legitimerade yrkesutbildade personer och yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning. I uppgifter för legitimerade yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården får verka endast personer med legitimering från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. I uppgifter för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården med skyddad yrkesbeteckning får verka också andra personer med skyddad yrkesbeteckning än sådana som är införda i registret. När en arbetsgivare anställer en person i en uppgift för en yrkesutbildad person med skyddad beteckning ska arbetsgivaren försäkra sig om att den person som väljs har förutsättningar att verka i uppgifterna i fråga.

I 4 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården föreskrivs det om rätten att utöva läkar-, tandläkar-, specialistläkar- och specialisttandläkaryrket på grundval av utbildning som genomförts vid universitet. I 5 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården föreskrivs det om rätten att utöva vissa andra yrken inom social- och hälsovården och rätten att använda yrkesbeteckning på grundval av utbildning som genomförts i Finland. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljar på ansökan rätt att utöva provisors-, psykolog-, talterapeut-, näringsterapeut-, farmaceut-, sjukskötare-, barnmorske-, hälsovårdare-, fysioterapeut-, laboratorieskötare-, röntgenskötare-, munhygienist-, ergoterapeut-, optiker- och tandteknikeryrke som legitimerad yrkesutbildad person för en person som har genomfört utbildning i Finland som leder till yrket i fråga. En person som i Finland har genomfört en utbildning som leder till ett i förordning av statsrådet avsett yrke har rätt att använda yrkesbeteckningen i fråga. Om den utbildning som leder till examen inte är reglerad är en förutsättning för rätt att använda yrkesbeteckningen att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården på ansökan ha godkänt utbildningen så som närmare föreskrivs i statsrådets förordning.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljar på ansökan rätt att utöva yrke inom social- och hälsovården både för yrkesutbildade personer som har fått sin utbildning i Finland och yrkesutbildade personer som har fått sin utbildning utomlands. Personer med yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas examensbenämningen barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH) får legitimering som barnmorska eller hälsovårdare och sjukskötare. En person som fått examensbenämningen förstavårdare (YH) legitimeras

endast som sjukskötare. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan dock enligt 8 d § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården erkänna yrkeskvalifikationerna för en person som fått behörighet för uppgiften i fråga i en annan EU- eller EES-stat än Finland.

Enligt 8 § 2 mom. 3 punkten i förordningen om prehospital akutsjukvård ska det i en enhet inom prehospital akutsjukvård på vårdnivå finnas minst en person som har avlagt examen för förstavårdare (YH) eller en sådan legitimerad sjukskötare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och som har avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut. I 10 § i förordningen föreskrivs det om fältchefen för den prehospitala akutsjukvården. En fältchef för den prehospitala akutsjukvården ska vara förstavårdare (YH) eller sådan i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården avsedd legitimerad sjukskötare som har avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut. Dessutom ska fältchefen ha tillräcklig administrativ och operativ kompetens inom prehospital akutsjukvård och den erfarenhet som krävs för uppdraget.

Yrkeshögskolelagstiftningen innehåller inte bestämmelser om dessa så kallade dubbla examina, utan de är grundade på praxis vid yrkeshögskolorna. Med tanke på lagstiftningen antas de studerande för att avlägga en viss yrkeshögskoleexamen eller vissa yrkeshögskoleamina och examen eller examina beviljas en studerande som har uppfyllt examenskraven enligt yrkeshögskolans läroplan för examen i fråga.

Uppbyggnaden av läroplanen för dubbla examina beskrivs i undervisningsministeriets arbetsgruppspromemoria från 2006 Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon: Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot (http://urn.fi/URN:ISBN:952-485-195-4). Enligt rapporten innehåller utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare sjukskötarexamen. Det finns emellertid skillnader i uppbyggnaden av läroplanerna för examina. Enligt rapporten är utbildning i prehospital akutsjukvård uppbyggd så att de sjukskötarstudier som ingår i examen är fast integrerade i förstavårdarstudierna under hela utbildningen på 240 studiepoäng. I fråga om hälsovårdarutbildningen konstateras det att yrkesstudierna i hälsovårdarutbildningen omfattar minst 60 studiepoäng, varav 30 studiepoäng genomförs som yrkesstudier i hälsovårdsarbete som ingår i sjukskötarutbildningen. I fråga om barnmorskeutbildningen konstateras det att yrkesstudierna omfattar 90 studiepoäng, varav 30 studiepoäng genomförs som yrkesstudier i barnmorskearbete som ingår i sjukskötarutbildningen. Även om beskrivningen är gammal skiljer sig genomförandet av utbildningen till förstavårdare från utbildningarna till barnmorska och hälsovårdare huvudsakligen så att sjukskötarkompetensen är en mer integrerad del av examen, medan barnmorske- och hälsovårdarkompetenserna i någon mån är mer fristående helheter i studieplanen.

I 3 § i förordningen om yrkeshögskolor föreskrivs det om studiernas dimensionering och omfattning. Grunden för dimensioneringen av studierna är en studiepoäng. Studieperioderna poängsätts enligt den arbetsmängd de kräver. En arbetsinsats på 1 600 timmar, vilket i genomsnitt krävs för att genomföra ett läsårs studier, motsvarar 60 studiepoäng.

Den gällande lagstiftningen innehåller inga separata bestämmelser om de pedagogiska studierna för lärare, studierna för speciallärare och studierna för studiehandledare som utgör den yrkespedagogiska lärarutbildningen, utan i lagstiftningen används termen yrkespedagogisk

lärarutbildning för att beskriva alla tre studiehelheter. Den gällande lagstiftningen innehåller inte heller bestämmelser om noggrannare studiespecifika kompetensmål eller om studiernas uppbyggnad.

2.2 Problem i nuläget

Bland de nya studerandena vid högskolorna och dem som avlagt examen finns en betydande mängd personer som tidigare har avlagt en högskoleexamen med inriktning på social- och hälsoområdet. Att avlägga två examina på samma nivå är vanligare i utbildning som är inriktad på uppgifter inom social- och hälsoområdet än inom de övriga utbildningsområdena vid yrkeshögskolor.

Sjukskötarutbildningen är ett slags grundläggande examen inom hälsoområdet som används som underlag för högskoleexamina med inriktning på andra uppgifter inom social- och hälsovården, i synnerhet för kandidatexamen inom hälsovetenskaper vid universiteten och för hälsovårdarutbildning, barnmorskeutbildning och förstavårdarutbildning vid yrkeshögskolorna. Bland dem som utexaminerades 2015–2023 hade de som hade genomfört barnmorskeutbildning (16 %), rehabiliteringshandledarutbildning (12 %), hälsovårdarutbildning (20 %) och förstavårdarutbildning (16 %) oftast en tidigare yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet. Övriga examina bland dem som genomfört rehabiliteringshandledarutbildning var oftast utbildningar som leder till examensbenämningen sjukskötare, socionom eller fysioterapeut. Den andra yrkeshögskoleexamen var oftast en utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH). Bland dem som hade genomfört barnmorskeutbildning fanns dessutom personer som hade genomfört utbildning som leder till examensbenämningen hälsovårdare (YH) och bland dem som hade genomfört hälsovårdarutbildning personer som hade genomfört utbildning som leder till examensbenämningen barnmorska (YH).

Yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare (YH)						
Studerande som tagit emot sin studieplats	2017	2019	2021	2022	2023	2024
Förstavårdare (YH)	384	369	573	609	507	585
Barnmorska (YH)	273	249	231	264	270	270
Hälsovårdare (YH)	720	729	855	876	1104	966

Tabell 1 Studerande som tagit emot platser i utbildning som leder till examen 2017-2024

Den positiva inställningen till utbildning bland yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården är en styrka när det gäller utvecklingen i branschen. Det faktum att utbildningsefterfrågan inriktas på utbildning som leder till examen tar emellertid bort utbildningsmöjligheter bland annat av dem som inte alls har en högskoleexamen. Avläggande av överlappande examina minskar också antalet personer som utbildas för social- och hälsoområdet och gör det svårare att rekrytera kompetent personal, eftersom utbildningarna delvis ansamlas hos dem som redan är verksamma i uppgifter i branschen.

En ny examen inom social- och hälsoområdet leder ofta till ett nytt reglerat yrke. Benägenheten att avlägga överlappande examina beror delvis på att det inte finns någon annan studieväg till de reglerade yrkena än att avlägga en ny examen. Av dem som 2024 tog emot en plats i utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet hade 6 procent (984 personer) en tidigare yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet.

Eftersom det inte för närvarande finns någon annan utbildningsväg till utbildning som leder till de ovannämnda yrkena (förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare) än att avlägga en ny yrkeshögskoleexamen, är till exempel en person som tidigare har genomfört utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare YH och vill studera till hälsovårdare tvungen att avlägga en andra yrkeshögskoleexamen på samma nivå (hälsovårdare YH) för att få behörighet för uppgifter som hälsovårdare. Så kallade dubbla examina, det vill säga utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare innehåller utbildning i allmän sjukvård (180 sp, 3 år). Examina motsvarar därmed till innehållet varandra i fråga om åtminstone 180 studiepoäng. I praktiken kan högskolan räkna den tidigare examen till godo (sjukskötare YH), varvid den sökande genomför endast studierna i hälsovårdarutbildningen. För avlagd examen beviljas den studerande ändå yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet med examensbenämningen hälsovårdare (YH), som alltså innehåller sjukskötarutbildningen. Utbildning som leder till examen borde inte vara avsedd för situationer där en studerandes faktiska avsikt är att studera endast en studiehelhet som tillägg till en redan avlagd grundexamen. För närvarande genomför en studerande i utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare ett utbildningsprogram, för vilket han eller hon ändå beviljas två yrkeshögskoleexamina inom social- och hälsoområdet. Regleringen och förfarandena har till denna del inte varit konsekventa.

Undervisnings- och kulturministeriet har haft som mål att slopa regleringen av universitetens yrkesinriktade påbyggnadsexamina. (Utvecklingsplanen för utbildning och forskning, som statsrådet godkände den 15 december 2011, och Expertis i framkanten: högskolornas nya specialiseringsutbildning, Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2013:7). Utbildningen till specialisttandläkare, specialistläkare och specialveterinär ordnades tidigare som utbildning som leder till examen. I fråga om specialistläkarutbildningen och specialisttandläkarutbildningen slopades examensformen och styrningen av utbildningarna överfördes till social- och hälsovårdsministeriet den 1 februari 2015. Bestämmelser om specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen finns nu i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (599/1994). På motsvarande sätt har examensformen i specialveterinärutbildningen slopats och sedan den 1 augusti 2023 ordnas specialveterinärutbildning med stöd av lagen om utövning av veterinäryrket. Författningarna om yrkesinriktade påbyggnadsexamina i universitetslagen upphävdes 2023. Specialisttandläkare, specialistläkare och specialveterinärer får rätt att utöva yrke på grundval av genomförd utbildning. Yrkeshögskolornas praxis är att meddela yrkeslärarutbildning så att utbildningen består av pedagogiska lärarstudier, speciallärarstudier och studiehandlarstudier. Bestämmelser om behörighet för olika undervisningsuppgifter som dessa studier leder till finns i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998). Den gällande yrkeshögskolelagstiftningen innehåller inga separata bestämmelser om varje

studiehelhet som leder till olika undervisningsuppgifter, utan i lagstiftningen används begreppet yrkespedagogisk lärarutbildning för att beskriva alla tre studiehelheter. Lagstiftningen innehåller inte heller bestämmelser om noggrannare studiespecifika kompetensmål eller om studiernas uppbyggnad. Yrkeshögskolelagen innehåller inget bemyndigande att utfärda förordning i fråga om den yrkespedagogiska lärarutbildningen. Yrkeslärarutbildningen saknas också i lagstiftningen i flera bestämmelser som gäller examensutbildning och som redan i nuläget tillämpas också på den yrkespedagogiska lärarutbildningen. Den yrkespedagogiska lärarutbildningen har inte kunnat placeras i referensramen för examina och övriga samlade kompetenser i Finland, eftersom det inte i yrkeshögskolelagstiftningen finns tillräckligt exakta bestämmelser om kompetensmålen för studierna.

2.3 Kraven i yrkeskvalifikationsdirektivet

Bestämmelser om systemet för erkännande som är baserat på samordning av minimikraven inom barnmorskeutbildningen (den så kallade principen om automatiskt erkännande) finns i yrkeskvalifikationsdirektivet. I yrkeskvalifikationsdirektivet regleras bland annat innehållet i och uppbyggnaden av sjuksköterske- och barnmorskeutbildningen.

Finland meddelade, när direktivet genomfördes, att den finländska barnmorskeutbildningen motsvarar minimikraven för utbildningen, varvid examen erkänns automatiskt med stöd av artiklarna 40 och 41. När det gäller uppbyggnaden av utbildningen till förstavårdare och hälsovårdare ställs inga motsvarande krav i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Barnmorskor och sjukskötare som ansvarar för allmän sjukvård omfattas av systemet för automatiskt erkännande i yrkeskvalifikationsdirektivet. Varje medlemsstat i EU ska erkänna de handlingar som visar formella kvalifikationer för barnmorskor som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V i direktivet och som uppfyller kraven i artikel 40 på barnmorskors utbildning och minimikraven i utbildningsplanen som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V och som är förenliga med artikel 41.

I artikel 40 i yrkeskvalifikationsdirektivet finns bestämmelser om barnmorskeutbildning. I artikelns underpunkt 1.1 anges det att:

”Barnmorskeutbildning skall omfatta minst en av följande utbildningar:

- a) En barnmorskeutbildning på heltid som omfattar minst tre års praktiska och teoretiska studier (utbildningsväg I) och minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V.
- b) En barnmorskeutbildning på heltid som tar minst 18 månader (utbildningsväg II) och omfattar minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V och som inte ingått i likvärdig undervisning inom utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.”

I artikelns underpunkt 2 anges det att:

”För att bli antagen till barnmorskeutbildningen krävs att ett av följande villkor uppfylls:

- a) Minst tolv års fullföljd allmän skolutbildning eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå till barnmorskeskola, för utbildningsväg I.
- b) Innehav av bevis på formella kvalifikationer för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V för utbildningsväg II.”

I artikel 41 i direktivet föreskrivs det om ”förfarande för erkännande av bevis på formella kvalifikationer som barnmorska att de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V skall erkännas automatiskt i enlighet med artikel 21 om de uppfyller något av följande villkor: ”

a) Utbildning på heltid till barnmorska under minst tre år, eller ett likvärdigt förvärvade antal ECTS-poäng bestående av minst 4 600 timmar teoretisk och praktisk utbildning, varav minst en tredjedel av tiden ska vara klinisk undervisning.

b) Utbildning på heltid till barnmorska under minst två år, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 600 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.

c) Utbildning på heltid till barnmorska under minst 18 månader, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 000 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V och som åtföljs av ettårig yrkespraktik, för vilken ett intyg utfärdats i enlighet med punkt 2. Intyget skall styrka att vederbörande, efter att ha erhållit bevis på formella kvalifikationer som barnmorska, på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål.”

Förenklat finns det tre grundläggande modeller i barnmorskeutbildningen, det vill säga

– minst treårig heltidsutbildning till barnmorska (minst 4 500 timmar)

– intyg över fullföljd sjukskötarutbildning som åtföljts av ett tvåårigt utbildningsprogram på heltid för barnmorskor (minst 3 600 timmar) eller

– intyg över fullföljd sjukskötarutbildning som åtföljts av ett utbildningsprogram på heltid under 18 månader (minst 3 000 timmar), som åtföljts av en ettårig yrkespraktik (+ intyg)

Barnmorskeutbildning kan erkännas också inom ramen för systemet för allmänt erkännande, varvid erkännandet inte är automatiskt, utan den mottagande medlemsstaten kan fastställa en ersättande åtgärd som villkor för erkännandet (kvalifikationsprov och/eller anpassningstid). I Finland har man emellertid utgått från att våra utbildningar omfattas av automatiskt erkännande, varvid de ska uppfylla villkoren för automatiskt erkännande enligt yrkeskvalifikationsdirektivet.

I yrkeskvalifikationsdirektivet regleras också innehållet i barnmorskeutbildningen. Enligt artikel 40 i yrkeskvalifikationsdirektivet ska barnmorskeutbildningen garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter: a) tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som barnmorskeverksamheten bygger på, särskilt barnmorskekunskap, obstetrik och gynekologi, b) tillräckliga kunskaper om yrkesetik och lagstiftning som är relevant för att utöva yrket, c) tillräckliga allmänmedicinska kunskaper (biologiska funktioner, anatomi och fysiologi) och kunskaper om obstetrisk och neonatal farmakologi samt kunskaper om sambandet mellan människans hälsotillstånd, människans fysiska och sociala miljö och människans beteende, d) tillräcklig klinisk erfarenhet som förvärvats vid godkända institutioner där barnmorskan självständigt och på eget ansvar i den utsträckning som är nödvändigt och med undantag av en patologisk situation, har kunnat bedriva mödravård, ansvara för förlossningen och dess konsekvenser vid godkända institutioner, övervaka förlossningsarbetet och födseln,

vården efter förlossningen och neonatal återupplivning i väntan på en läkare, e) tillräcklig insikt i utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal och erfarenhet av samarbete med sådan personal.

I punkt 5.51 i bilaga V i yrkeskvalifikationsdirektivet finns noggrannare bestämmelser om barnmorskeutbildningen. Enligt den ska utbildningsplanen för förvärv av examensbevis för barnmorskor bestå av följande två delar: A teoretisk och teknisk undervisning som fördelas på allmänna ämnen och ämnen som är specifika för verksamhet som barnmorska och B praktisk och klinisk utbildning. Bilagan innehåller noggrannare bestämmelser om läroämnena samt om innehållet i den kliniska och praktiska utbildningen.

Det finns inga närmare bestämmelser om omfattningen av den kliniska och praktiska barnmorskeutbildning som tar 18 månader. Uppfyllelse av villkoren i de detaljerade bestämmelserna i yrkeskvalifikationsdirektivet ställer emellertid praktiska villkor för praktikens omfattning och hur den genomförs.

Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet ska den teoretiska och tekniska utbildningen (del A i utbildningsplanen) avpassas till och samordnas med den kliniska utbildningen (del B i utbildningsplanen), så att de kunskaper och erfarenheter som avses i denna bilaga kan förvärfvas på lämpligt sätt. Den kliniska barnmorskeutbildningen (del B i utbildningsplanen) ska ha formen av handledd praktik på sjukhusavdelningar eller andra vårdinrättningar som godkänts av de behöriga myndigheterna eller organen. Under denna praktik ska barnmorskestuderandena ta del i verksamheten på avdelningarna i fråga i den mån den bidrar till deras utbildning. De ska informeras om de uppgifter som gäller för verksamhet som barnmorska.

Enligt statistikuppgifter i kommissionens databas över reglerade yrken (<https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/home>) har 233 av de barnmorskor som 2014–2023 förvärvat yrkeskvalifikationer i Finland ansökt om erkännande av yrkeskvalifikationerna i en annan EU- eller EES-stat. Av dem har 217 fått ett positivt beslut med stöd av systemet för automatiskt erkännande och 2 ett positivt beslut i det allmänna systemet för erkännande utan ersättande åtgärder. Två sökande hade fått ett negativt beslut med stöd av systemet för automatiskt erkännande. I fråga om 12 av ansökningarna saknades ännu uppgift om det slutliga avgörandet. Ansökningarna var flest i Sverige (140), Norge (64) och Storbritannien (13).

Yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller inga bestämmelser om förstavårdarutbildning och hälsovårdarutbildning. Eftersom utbildningarna innehåller också en utbildning som leder till sjukskötarexamen ska yrkeskvalifikationsdirektivet tillämpas vid genomförande av utbildningen. I artikel 31 i direktivet föreskrivs det bland annat om omfattningen av utbildningen för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

Yrkeskvalifikationsdirektivet förutsätter att utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska omfatta sammanlagt minst tre års utbildning, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, bestående av minst 4 600 timmars teoretisk och klinisk undervisning, varav den teoretiska undervisningen ska utgöra minst en tredjedel och den kliniska undervisningen minst hälften av den föreskrivna minimitiden för utbildningen.

Medlemsstaterna ska se till att de institutioner som utbildar sjuksköterskor är ansvarig för samordningen av den teoretiska och kliniska undervisningen under hela utbildningen.

Den teoretiska utbildningen är den del av sjuksköterskeutbildningen då sjuksköterskorna förvärvar de kunskaper, färdigheter och kompetenser i yrket som krävs enligt punkterna 6 och 7 i artikel 31. Denna utbildning ska ges av lärare i hälso- och sjukvård och omvårdnad och andra

behöriga personer vid universitet och högskolor som tillerkänts likvärdig ställning eller vid yrkesskolor eller genom yrkesutbildningsprogram för hälso- och sjukvård och omvårdnad.

Med den kliniska undervisningen avses den del av sjuksköterskeutbildningen där den studerande, som medlem i ett arbetslag och i direkt kontakt med friska eller sjuka enskilda personer och/eller grupper, lär sig att planera, utföra och bedöma en sjuksköterskas samlade hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser på grundval av de kunskaper, färdigheter och kompetenser de har uppnått. De sjuksköterskestuderande ska inte bara lära sig att ingå i ett arbetslag, utan även att leda ett arbetslag och organisera en sjuksköterskas hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser, inklusive undervisning i hälsovård för enskilda personer och mindre grupper vid vårdinrättningar eller ute i samhället.

Denna utbildning ska äga rum på sjukhus och vid andra vårdinrättningar samt ute i samhället under de undervisande sjuksköterskornas ansvar i samarbete med och med stöd av andra behöriga sjuksköterskor. Även annan behörig personal kan medverka i denna undervisning. De sjuksköterskestuderande ska delta i verksamheten på avdelningarna i fråga i den mån denna bidrar till deras utbildning och gör att de kan ta på sig det ansvar som är förbundet med en sjuksköterskas vårduppgifter.

Skyldigheterna enligt yrkeskvalifikationsdirektivet gäller inte den yrkespedagogiska lärarutbildningen.

3 Målsättning

Förslaget stöder minskningen av överlappande högskoleutbildning och skapar förutsättningar för höjning av utbildningsnivån. Examensstrukturen för så kallade dubbla examina utvecklas så att personer som tidigare har genomfört sjukskötarutbildning kan förvärva behörighet för förstavårdare, barnmorskas och hälsovårdares uppgifter på annat sätt än genom att avlägga en annan examen på samma nivå. Detta förtydligar och förenklar utbildningsvägarna för dem som redan avlagt en examen, och gör det möjligt att rikta nybörjarplatserna för utbildning som leder till examen till personer som ännu inte har en högskoleexamen eller studierätt till en högskoleexamen på samma nivå.

Målet för preciseringen av lagstiftningen om den yrkespedagogiska lärarutbildningen är att förtydliga regleringen av utbildningen och synliggöra den kompetens som olika studier ger, så att det i fortsättningen ska vara möjligt att inkludera studierna i referensramen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Överlappande högskoleutbildning minskas och utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare görs smidigare med hjälp av en modulär utbildningsstruktur. Dessa utbildningar ska i fortsättningen vara baserade på separat reglering och genomföras utöver sjukskötarutbildningen.

Fullgörande av utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare förutsätter också i fortsättningen avlagd yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet. Till examen fogas examensbenämningen sjukskötare (YH). Om en studerande slutför utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare kan till examen fogas en andra examensbenämning: förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH).

Det ska också i fortsättningen vara möjligt att genomföra förstavårdar- och hälsovårdarutbildning integrerad med sjukskötarutbildningen. En del av de studerande söker sig till utbildningen i första hand med förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdaryrket som mål. Då kan genomförande av enbart sjukskötarutbildning före det egentliga målyrket bli ett mellanskede som inte är ändamålsenligt. Att utbildningsvägarna görs smidigare förutsätter också att det fortfarande går att genomföra förstavårdarutbildning och hälsovårdarutbildning samtidigt med sjukskötarutbildningen. Lagstiftningen möjliggör en direkt utbildningsväg mot förstavårdar- eller hälsovårdaryrke på så sätt att de studier som målyrket förutsätter genomförs redan under sjukskötarutbildningen. När förstavårdarutbildning eller hälsovårdarutbildning genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildningen avses den målsatta studietiden vara 4 år.

Förstavårdarutbildningen föreslås omfatta 90 studiepoäng (målsatt studietid 1,5 år), barnmorskeutbildningen 3 000 timmar och 18 månader (målsatt studietid 1,5 år) och hälsovårdarutbildningen 60 studiepoäng (målsatt studietid 1 år).

Huvudsyftet med reformen är att göra det möjligt för personer som tidigare har genomfört sjukskötarutbildning att utbilda sig till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare utan att behöva avlägga en andra yrkeshögskoleexamen. Detta förutsätter att yrkeshögskolorna erbjuder möjligheter att genomföra förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning också som helheter som är helt fristående från yrkeshögskoleexamen. Också i detta fall fogas till en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som den studerande avlagt tidigare en ny examensbenämning, förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH).

Målet för reformen är att göra det möjligt för en person som redan har avlagt yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet med examensbenämningen sjukskötare (YH) att senare utbilda sig till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare utan att behöva avlägga en ny yrkeshögskoleexamen.

För att detta ska bli möjligt måste yrkeshögskolorna erbjuda möjligheten att genomföra förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som fristående helheter som inte är bundna till avläggande av en ny examen. En person som genomför utbildningen med godkänt betyg kan då få en ny examensbenämning som fogas till den tidigare avlagda examen. Examensbenämningen kan vara förstavårdare (H), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH), enligt den utbildning som personen har slutfört.

Enligt förslaget kan till utbildningarna antas också en person med sjukskötarutbildning på institutnivå eller utländsk sjukskötarutbildning som har rätt att utöva yrket i Finland.

Fullgörande av förstavårdarutbildning eller hälsovårdarutbildning som en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning innebär att yrkeshögskolorna öppnar studieplatser till vilka det går att ansöka om studierätt samtidigt för både förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning och en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken fogas examensbenämningen sjukskötare (YH). Yrkeshögskolorna kan genomföra dessa utbildningsprogram på det nuvarande sättet i ett utbildningsprogram med integrerade undervisningsinnehåll. Personer som har genomfört utbildning på andra stadiet kan alltså enligt förslaget också i fortsättningen söka sig till att direkt genomföra utbildning med förstavårdar- och hälsovårdaryrket som mål. Då är den sammanlagda omfattningen av utbildningen till förstavårdare och sjukskötare samt hälsovårdare och sjukskötare 240 studiepoäng, på samma sätt som i nuläget. Personer som genomfört utbildningsprogrammet med godkänt betyg får då en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken fogas examensbenämningen för både sjukskötare (YH) och

förstavårdare (YH) eller sjukskötare och hälsovårdare (YH). I fortsättningen får den studerande en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet och två examensbenämningar.

Yrkeshögskolorna ska enligt förslaget också i fortsättningen ansvara för att de integrerade utbildningsprogrammen innehåller de studier i allmän sjukvård som yrkeskvalifikationsdirektivet förutsätter och som omfattar 3 år (180 studiepoäng). Det är möjligt att genomföra 180 studiepoäng utbildning i allmän sjukvård och 90 studiepoäng förstavårdsutbildning eller 60 studiepoäng hälsovårdarutbildning i ett utbildningsprogram som omfattar 240 studiepoäng, eftersom kompetensmålen i utbildningarna delvis motsvarar varandra.

På grund av kraven i yrkeskvalifikationsdirektivet genomför barnmorskor enligt förslaget i fortsättningen först sjukskötarutbildningen, det vill säga yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH) och därefter den reglerade utbildning som leder till barnmorskeyrket. Sjukskötarutbildningen omfattar 210 studiepoäng (målsatt tid 3,5 år). Barnmorskeutbildningen omfattar 3 000 timmar och 18 månader (målsatt tid 1,5 år). På grund av kraven i yrkeskvalifikationsdirektivet och den finländska sjukskötarutbildningens omfattning förlängs barnmorskeutbildningen till sammanlagt 5 år.

Den målsatta studietiden grundar sig i hälsovårdar- och förstavårdarutbildningen på antalet studiepoäng och i barnmorskeutbildningen på den omfattning som direktivet förutsätter, som är 3 000 timmar och 18 månader. Den målsatta studietiden har fastställts så att den motsvarar minimikraven i direktivet för att den totala tid som genomförande av sjukskötar- och barnmorskeutbildning förutsätter ska hållas så kort som möjligt.

Det ska vara tillåtet att genomföra förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning på en tid som är ett år längre än den målsatta studietiden. Också utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen samt yrkespedagogisk lärarutbildning får genomföras på en tid som är ett år längre än den målsatta studietiden. I synnerhet undervisningsplanen för barnmorskeutbildningen innehåller i enlighet med kraven i yrkeskvalifikationsdirektivet mycket undervisning och praktik, varvid det är viktigt att möjliggöra individuell flexibilitet i genomförandet av studierna. Yrkeshögskolorna ska därtill kunna genomföra en del av utbildningarna så att de är avsedda att genomföras på deltid. Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning som är avsedd att genomföras på deltid ska slutföras inom tre år. Också yrkeshögskolornas lärarutbildningsstudier som är avsedda att genomföras på deltid ska slutföras inom tre år. Lagen ska emellertid garantera de studerande en möjlighet att genomföra studierna inom den målsatta studietiden. Utöver att den studerandes livssituation beaktas är avsikten med dessa förslag att möjligheten för studerande att arbeta samtidigt med studierna underlättar arbetskraftsbehovet inom hälsovården och det sociala området och minskar behovet av att finansiera försörjningen under studietiden med studiestöd.

Studier som hör till förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning ska enligt förslaget också kunna erbjudas som öppen yrkeshögskoleutbildning eller på annat sätt som fristående studier. Detta stöder högskolornas uppgift för kontinuerligt lärande. Att studieperioder erbjuds gör det möjligt för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som redan är verksamma i arbetslivet att bekanta sig med utbildningsområdena och att skaffa ny kompetens, vilket stöder yrkesmässig utveckling och rörlighet. Avsikten är ändå inte att genomföra utbildningarna i sin helhet som öppen yrkeshögskoleundervisning. Avgifterna fastställs enligt förslaget på samma sätt som i annan öppen yrkeshögskoleundervisning.

Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet måste, när barnmorskeutbildning genomförs som utbildning som kompletterar sjukskötarexamen, en förutsättning för antagning till barnmorskeutbildningen vara att den sökande har det bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård som avses i punkt 5.2.2 i bilaga V. I Finland innebär detta ett examensbevis som beviljas för sjukskötarutbildning. Med stöd av yrkeskvalifikationsdirektivet är sjukskötarutbildningen en förutsättning för antagning till utbildningen. Till barnmorskeutbildning kan således inte antas studerande förrän de har genomfört sjukskötarutbildning.

Barnmorskeyrket är också det primära målyrket för många sökande. Yrkeshögskolorna kan enligt eget övervägande erbjuda möjligheten att samtidigt söka studierätt till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas examensbenämningen sjukskötare (YH), och till barnmorskeutbildning. Då ska studierätten för barnmorskeutbildning emellertid beviljas villkorligt på så sätt att ett villkor för beviljande av studierätt är avläggande av yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, genomförande av utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH). Studerande ska enligt förslaget antas till barnmorskeutbildning först när de har genomfört sjukskötarutbildningen. Trots att antagningen till barnmorskeutbildning är villkorlig minskar modellen osäkerheten kring antagningen till utbildning och ansökningsskedet.

En del av de studerande har blivit intresserade av barnmorskeyrket redan under den pågående sjukskötarutbildningen. Yrkeshögskolorna kan enligt sitt övervägande erbjuda möjligheter att genomföra studier som ger yrkesfärdigheter för barnmorskeyrket redan under sjukskötarutbildningen, till exempel i slutskedet av studierna. Eftersom sjukskötarutbildningen omfattar 210 studiepoäng och omfattningen av den kompetens inom allmän hälso- och sjukvård som direktivet förutsätter är minst 3 år (180 studiepoäng), kan examen innebära högst 30 studiepoäng andra studier. Om en studerande senare antas till barnmorskeutbildning kan dessa studier räknas till godo som en del av utbildningen. På detta sätt förkortas utbildningstiderna och stöds lärandet för studerande som siktar på barnmorskeyrket och en meningsfull utbildningsväg. Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet omfattar en utbildningsplan för barnmorskor på heltid som tar minst 18 månader, när barnmorskeutbildningen genomförs som komplettering till en sjukskötarexamen (utbildningsväg II) minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V och som inte ingått i likvärdig undervisning inom utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård. Av detta följer att en förutsättning för att studierna räknas till godo ändå är att studierna motsvarar studier i barnmorskeutbildningen och således är andra studier än de studier i allmän hälso- och sjukvård som förutsätts i yrkeskvalifikationsdirektivet. De studerande ska enligt förslaget också i detta fall antas till barnmorskeutbildning först när de har genomfört sjukskötarutbildningen.

Fristående förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningar som erbjuds personer som genomfört sjukskötarutbildning genomförs enligt förslaget så att den studerandes tidigare andra studier och färdigheter som förvärvats i arbetslivet tas i beaktande. För den studerande uppgörs en individuell undervisningsplan och tidigare förvärvad kompetens erkänns. I synnerhet mängden studier som genomförs i förstavårdarutbildning kan enligt yrkeshögskolornas lärarnätverk inom förstavården variera avsevärt beroende på om den studerandes i arbetet förvärvade kompetens är från akutvårdsarbete, jourvårdsarbete, intensivvårdsarbete eller hemsjukvård. Ofta har de som söker sig till förstavårdsstudier redan tidigare arbetserfarenhet.

Behörigheten att ansöka till barnmorskeutbildning och fristående förstavårdar- och hälsovårdarutbildningar föreslås vara olika beroende på om den studerande har genomfört sin utbildning i Finland eller utomlands. Behörighet att ansöka till utbildningen fås genom yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som avlagts vid yrkeshögskola, till vilken

fogas examensbenämningen sjukskötare (YH) eller en tidigare sjukskötarexamen på institutnivå, med vilken man kan ansöka om legitimering som sjukskötare. Av personer som genomfört sjukskötarutbildning utomlands förutsätts av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljad legitimering som sjukskötare och rätt att utöva sjukskötaryrket i Finland. Personer med utländsk sjukskötarutbildning ska således först ansöka om legitimering som sjukskötare hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Detta garanterar att personer med utländsk utbildning har förutsättningar att uppfylla de kompetenskrav som genomförandet av utbildningen förutsätter. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården läggs ner den 31 december 2025 och ämbetsverkets alla uppgifter övergår till Tillstånds- och tillsynsverket.

Fram till 1994 fördelades utbildningsstrukturen i den yrkesinriktade utbildningen på skolnivå, institutnivå och yrkesutbildning på högre nivå. Sjukskötarexamen var utbildning på institutnivå. Också sjukskötare som avlagt examen på institutnivå kan genomföra reglerad utbildning till förstavårdare, hälsovårdare eller barnmorska. Detta förfarande är förenligt med att personer med examen på institutnivå kan söka sig till att avlägga högre högskoleexamen.

Utbildningsmodellen motsvarar delvis vad som föreskrivs om studier för lärarutbildning. Också rätt att utöva specialistläkaryrket ges på basis av fullgjord utbildning, inte på basis av examen. Personer som har genomfört utbildningen får legitimering för barnmorska eller hälsovårdare.

Förstavårdare har inte tidigare fått legitimering som förstavårdare, utan de har antecknats i centralregistret för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som legitimerade sjukskötare på grundval yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som avlagts som dubbel examen, med examensbenämningen sjukskötare (YH). De är således yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som omfattas av myndighetstillsynen. I beredningen av reformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer, som social- och hälsovårdsministeriet inlett, kommer man att bedöma vart och ett av de nuvarande reglerade yrkena inom social- och hälsovården, och dessutom bedöms behovet av reglering, regleringssättet och regleringens olika konsekvenser i fråga om eventuella nya yrkesgrupper, till exempel förstavårdare.

Utbildningarna genomförs med stöd av yrkeshögskolelagen. De studerandes ställning avses till de centrala delarna vara likadan som i utbildning som leder till examen.

För närvarande har en studerande nominellt avlagt två examina och fått två examensbenämningar vid dubbel examen. I fortsättningen är avsikten att när en person avlägger yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH) och därtill utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska eller utbildning till hälsovårdare, fogas till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet dessutom examensbenämningen förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH). Till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet fogas examensbenämningen sjukskötare (YH) på grundval av innehållet i den utbildningsplan som personen har genomfört. I den föreslagna modellen kan till examen fogas en annan examensbenämning på basis av slutförd reglerad utbildning.

Utbildningsändringarna inverkar inte på legitimeringen av hälsovårdare och barnmorskor. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (från och med den 1 januari 2026 Tillstånds- och tillsynsverket) beviljar också i fortsättningen legitimering på basis av slutförd utbildning som leder till ett yrke. Yrkeshögskolorna meddelar intyg över utbildningen. Enligt förslaget beviljar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården legitimering på basis av det intyg som yrkeshögskolan meddelat. Intyget meddelas för slutförd reglerad utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska eller utbildning till hälsovårdare. Till intygen över

dessa utbildningar fogas den bilaga för internationellt bruk som det föreskrivs om i 10 § 4 mom. i yrkeshögskoleförordningen. I bilagan ges tillräckliga uppgifter om yrkeshögskolan, de studier och studieprestationer som avses i examensbetyget eller intyget samt nivån på dem och deras ställning i utbildningssystemet.

Examens ställning saknar betydelse med tanke på erhållande av rätt att utöva yrke. I lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (5 §) hänvisas det uttryckligen till utbildningen. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljar på ansökan rätt att utöva sjukskötar-, barnmorske- och hälsovårdaryrke som legitimerad yrkesutbildad person för en person som har slutfört utbildning i Finland som leder till yrket i fråga. Exempelvis speciallistläkare, specialisttandläkare och specialveterinärer får legitimering på basis av slutförd utbildning, som inte är en examen.

Personer som har slutfört utbildningen upplever att det är entydigt att vid arbetssökning visa den egna kompetensen och behörigheten med examensbenämningen. Till examen för personer som slutfört sjukskötarutbildning på institutnivå eller utländsk utbildning kan inte fogas den examensbenämning som fogas till en finländsk yrkeshögskoleexamen. Till dessa ger yrkeshögskolan ett intyg över slutförd utbildning till förstavårdare, slutförd utbildning till barnmorska eller slutförd utbildning till hälsovårdare. På grundval av intyget kan de hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ansöka om rätt att utöva yrket och visa sin behörighet på arbetsmarknaden. Detta innebär inte att personerna har avlagt en finländsk yrkeshögskoleexamen. Som det redan konstaterats avgörs frågan om legitimering av förstavårdare separat i samband med reformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer. Antalen personer som avlagt examen på institutnivå har under de senaste åren varit väldigt små bland alla dem som avlagt yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet. Bland dem som slutfört utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare finns årligen totalt cirka 25 personer som avlagt examen på institutnivå.

Utbildningen till barnmorska är en utbildning enligt alternativ C i artikel 41.1 i yrkeskvalifikationsdirektivet, varvid det bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V ska erkännas automatiskt med stöd av artikel 21. Ett villkor för alternativ C i artikel 41.1 är att utbildningen på heltid till barnmorska har varat minst 18 månader och minst 3 000 timmar som dessutom kan anges som ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V. Automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer förutsätter därtill att utbildningen åtföljs av ettårig yrkespraktik, för vilket hemmedlemsstatens behöriga myndigheter har gett ett intyg. Intyget ska styrka att vederbörande, efter att ha erhållit bevis på formella kvalifikationer som barnmorska, på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården bekräftar på begäran yrkeskvalifikationernas förenlighet med direktivet med intyget Certificate of Current Professional Status (CCPS) som är i bruk redan i nuläget. I intyget bekräftas det att uppgifterna och utbildningen i anslutning till rätten att utöva yrket för en person som söker sig till EU- eller EES-området är förenliga med direktivet. Detta intyg, som är i bruk redan i nuläget, kan utnyttjas som bevis på barnmorskors ettåriga arbetspraktik. Arbetspraktiken visas för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården med arbetsintyg som arbetsgivarna gör upp och med stöd av vilka Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan försäkra sig om att personen på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål. Om

arbetserfarenhet inte visas finns det i intyget en hänvisning till det så kallade allmänna systemet för erkännande.

Enligt förslaget ska yrkeshögskolorna anta studerande till utbildningen. Yrkeshögskolorna beslutar om tidsplanen för avslutande av antagningen och om genomförande av antagningen. Yrkeshögskolelagen (932/2014) förutsätter inte att antagningen görs genom den gemensamma antagningen, men den kan genomföras som en del av den gemensamma antagningen. Det kan vara ändamålsenligt att åtminstone antagningen av studerande som söker sig till utbildningen på basis av utbildning på andra stadiet genomförs genom den gemensamma antagningen.

Utbildningen är avgiftsfri för den studerande och genomförs inom ramen för den statliga finansieringen av yrkeshögskolorna. Enligt förslaget ska utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare beaktas i grunderna för fastställande av den statliga finansieringen för högskolor (basfinansieringen) från och med den avtalsperiod som börjar 2029. Utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare på andra språk än finska eller svenska ska enligt förslaget genomföras som avgiftsbelagd utbildning med motsvarande villkor som utbildning som leder till examen.

Ändringarna i utbildningen inverkar inte på tolkningen av förordningen om prehospital akutsjukvård. Den nyutformade utbildningen till förstavårdare ger fortfarande samma fältchefsbehörighet enligt förordningen om prehospital akutsjukvård. Den som genomfört utbildningen uppfyller dessutom kraven enligt 8 §, enligt vilka det i en enhet inom prehospital akutsjukvård på vårdnivå ska finnas minst en person som har avlagt examen för förstavårdare (YH) eller en sådan legitimerad sjukskötare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och som har avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut.

Statlig utbildningsersättning för kostnaderna för ordnande av sådan praktik som ingår i yrkeshögskoleexamina inom social- och hälsoområdet och som främjar yrkesfärdigheten kan sökas hos regionförvaltningsverket. Handläggningen och utbetalningen av ersättningarna har centraliserats till regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland. Bestämmelser om utbildningsersättningen och utbetalningen av den finns i 60 b och 63 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Avsikten med denna ändring i utbildningsstrukturen är inte att ändra förfarandet i anslutning till utbetalning av ersättningar i fråga om utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare.

Enligt 3 d § i förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården kan den som i Finland studerar för yrket i fråga eller den som i utlandet studerar för ett motsvarande yrke och som med godkänt resultat genomfört två tredjedelar av sina studier och som på grundval av praktisk erfarenhet eller andra omständigheter har tillräckliga förutsättningar för att sköta uppgiften, tillfälligt vara verksam i en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter vid en verksamhetsenhet enligt 3 § 1 mom. under ledning och tillsyn av en sådan legitimerad yrkesutbildad person. Arbetsgivaren bär ansvaret för att bedöma i vilket skede en studerande har tillräckliga förutsättningar för att verka i uppgiften. Avsikten med denna ändring i utbildningsstrukturen är inte att ändra möjligheterna för dem som studerar i utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare att tillfälligt verka i uppgifter för en legitimerad yrkesutbildad person.

Avsikten med ändringen är inte att ändra de högre högskoleexamina. Examensbenämningarna förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare högre YH kvarstår oförändrade. Avsikten är att i

ett senare skede införa förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningarna i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser.

Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningarna ska vara utbildning som enligt 4 § i lagen om studiestöd berättigar till studiestöd. Enligt 4 § 2 mom. i lagen om studiestöd beviljas vid högskola studiestöd för studerande som fullgör någon annan sådan studiehelhet som ger yrkesbehörighet eller tjänstebehörighet, om den studerande har avlagt högskoleexamen. Utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare är sådana i lagen om studiestöd avsedda studiehelheter efter högskoleexamen som ger yrkesbehörighet eller tjänstebehörighet. Enligt 7 § i lagen om studiestöd kan studiestöd för högskolestudier fås för högst 54 stödmånader.

För tydlighetens skull föreslås det närmare bestämmelser om antalet stödmånader i statsrådets förordning om studiestöd. Genom förordningen utfärdas närmare bestämmelser om den maximala studiestödstiden när förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning genomförs som en enhetlig utbildning samtidigt med yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas examensbenämningen sjukskötare (YH). Genom förordningen utfärdas också bestämmelser om den maximala studiestödstiden när förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning genomförs efter sjukskötarutbildning.

Enligt förslaget ändras lagen om studiestöd och den förordning som utfärdas med stöd av lagen så att genomförande av förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning berättigar till studielånskompensation på motsvarande sätt som i nuläget avläggande av förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarexamen. Fullgörande av utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare ska berättiga till studielånskompensation när utbildningen genomförs inom den målsatta tiden och leder till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas en examensbenämning utöver sjukskötare (YH).

Det krav på att genomföra utbildningen inom den målsatta tiden som avgör rätten till studielånskompensation grundar sig, liksom i andra yrkeshögskoleexamina, enligt förslaget utöver på sjukskötarexamen för studielåntagare som har genomfört utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare också på den kalkylerade arbetsmängden enligt studiernas omfattning samt på möjlighet till en termins förlängning. I utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH) och förstavårdarutbildning eller hälsovårdarutbildning krävs slutförda studier inom totalt 4 år och i utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH) och barnmorskeutbildning inom totalt 5 år utökat med möjlighet till en termins förlängning. Studerande har således rätt till studielånskompensation när de utexamineras som både sjukskötare och förstavårdare eller hälsovårdare inom fyra och ett halvt år eller till sjukskötare och barnmorska inom fem och ett halvt år. Kravet på utexaminering inom den målsatta tiden kan dessutom förlängas på samma grunder som för dem som avlägger examen.

Enligt förslaget läggs till lagen ett bemyndigande att utfärda förordning om yrkespedagogisk lärarutbildning, för att det ska vara möjligt att utfärda närmare bestämmelser om de studier som ingår i den yrkespedagogiska lärarutbildningen, om studiernas uppbyggnad och målen för kunskandet. I lagen ingår de tidigare förfarandena i fråga om den yrkespedagogiska lärarutbildningen till den del bestämmelserna inte har innehållit hänvisningar till den yrkespedagogiska lärarutbildningen. Avsikten är att lagen till många delar ska tillämpas på den yrkespedagogiska lärarutbildningen på samma sätt som på examensutbildning.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Inledning

De som är inriktade på yrket som förstavårdare, hälsovårdare eller barnmorska fullgör i fortsättningen sjukskötartutbildning och dessutom den reglerade utbildning som leder till yrkena i fråga. Utbildningsmodellen är avsedd för situationer där en person redan har genomfört sjukskötartutbildning.

Detta gör utbildningsvägarna smidigare på så sätt att en sjukskötare som vill övergå till förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdaruppgifter inte behöver avlägga en ny yrkeshögskoleexamen på samma nivå, varvid nybörjarplatserna i utbildning som leder till högskoleexamen bättre än i nuläget kan tilldelas personer som ännu inte har en högskoleexamen. Utbildningsmodellen stöder möjligheterna för vuxna i arbetslivet att inrikta sina yrkeskarriärer på ett nytt sätt samt förvärva nya yrkeskvalifikationer under pågående arbetskarriär.

Avsikten är att vid sidan av utbildningsmodellen införa utbildning till förstavårdare och hälsovårdare som en enhetlig utbildning av liknande slag som de nuvarande utbildningsprogrammen för personer med utbildning på andra stadiet. Då bevaras utbildningens längd oförändrad vid 240 studiepoäng och den målsatta studietiden vid 4 år.

Den hälsovårdartutbildning på 60 studiepoäng som bygger på sjukvårdarexamen utgör en helhet på totalt 270 studiepoäng (målsatt studietid 4,5 år) och förstavårdartutbildningen på 90 studiepoäng en helhet på 300 studiepoäng (målsatt studietid 5 år). Den barnmorskeutbildning på 3 000 timmar och 18 månader (målsatt studietid 1,5 år) som bygger på sjukskötarexamen utgör en utbildningshelhet på totalt 5 år. Utbildningsvägarna är långa, men en förbättring jämfört med nuläget, eftersom den enda möjligheten att få yrkeskvalifikationer för närvarande är att avlägga en ny yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken fogas examensbenämningen förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH).

Propositionen stöder kontinuerligt lärande vid högskolorna. För den som redan genomfört sjukskötartutbildning är det mer lockande att genomföra en kortare utbildning än att söka sig till en långvarig examensutbildning. Kortvarig utbildning och en tydligare fristående struktur kan göra det enklare att utbilda förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare i form av så kallad satellitutbildning som bygger på samarbete mellan högskolorna, arbetskraftsutbildning eller utbildning som arbetsgivare beställer av yrkeshögskolorna, varvid beställaren ansvarar för kostnaderna för utbildningen. Detta gör det enklare att svara på plötsliga och lokala behov av arbetskraft.

Att målen för kunnande i utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare regleras gör utbildningsinnehållet enhetligare.

Preciseringen av bestämmelserna om den yrkespedagogiska lärartutbildningen förtydligar regleringen av den yrkespedagogiska lärartutbildningen i lagstiftningen, varvid utbildningens ställning motsvarar nuvarande praxis och är bättre identifierbar.

4.2.2 Konsekvenser för högskolorna

Högskolor som har utbildningsansvar för examina inom social- och hälsoområdet, till vilka fogas examensbenämningen förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare, får i fortsättningen utbildningsansvar för utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare som

genomförs som utbildning. Högskolorna är enligt förslaget skyldiga att ordna utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare som fristående utbildning samt utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare samtidigt med utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH). Barnmorskeutbildning kan högskolorna ordna också så att ansökan till studierna till barnmorska och sjukskötare görs samtidigt och den studerande får en villkorlig studierätt för barnmorskeutbildningen tills den utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH) är fullgjord. Genomförande av reformerna förutsätter att praxis skapas vid högskolorna för antagning av studerande, att undervisningsplanerna förnyas och att förfarandena för praktik förnyas i samarbete med arbetsgivarna.

Avsikten är att reformen ska genomföras kostnadsneutralt på så sätt att den inte har någon betydande inverkan på högskolornas behov av statlig finansiering. Genomförandet av utbildningarna ska enligt förslaget finansieras med basfinansieringen för yrkeshögskolorna. Utbildningarna i fråga har för närvarande genomförts som utbildning som leder till examen och med basfinansieringen för yrkeshögskolorna. Examina vid yrkeshögskolorna har beaktats som yrkeshögskolornas mest betydande bedömningskriterium som bestämmer basfinansieringen.

Ändringen i yrkeshögskolornas tillstånd ger upphov till en liten mängd administrativt arbete vid högskolorna och undervisnings- och kulturministeriet.

Ändringarna i den yrkespedagogiska lärarutbildningen bedöms inte ha några betydande konsekvenser för högskolornas verksamhet, eftersom ändringarna huvudsakligen motsvarar de nuvarande förfarandena. Att möjliggöra yrkespedagogisk lärarutbildning som uppdragsutbildning utvidgar möjligheterna till utbud av yrkespedagogisk lärarutbildning.

4.2.3 Konsekvenser för studerande och för studiestödet

De studerandes ställning i utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare ska enligt förslaget huvudsakligen motsvara ställningen hos dem som deltar i examensutbildning. Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningen ska, liksom i nuläget, vara utbildning som berättigar till studiestöd. Fullgörande av förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning i den nya formen ska dessutom beaktas i villkoren för studielånskompensation.

I fråga om utbildning som genomförs på främmande språk ska förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningen samt den yrkespedagogiska lärarutbildningen för studerande från länder utanför EU- och EES-området vara avgiftsbelagd. Andelen studerande med ett främmande språk som modersmål är liten och att utbildningen blir avgiftsbelagd bedöms inte ha några betydande konsekvenser för deltagandet i utbildning.

4.2.4 Konsekvenser för myndigheterna

Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningen ska vara utbildning som berättigar till studiestöd. Beaktande av dessa utbildningar förutsätter att Folkpensionsanstaltens anvisningar ändras och innebär ett litet behov av tilläggsutbildning för personalen. Ändringen har dock inte några konsekvenser som innebär betydande merarbete.

Personer som har genomfört barnmorskeutbildning och vill utöva yrket i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och förflytta sig inom ramen för automatiskt erkännande ska, efter att ha erhållit bevis på formella kvalifikationer som barnmorska, på ett tillfredsställande sätt ha utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under ett

år. I annat fall erkänns barnmorskans yrkeskvalifikationer i den mottagande medlemsstaten med stöd av det allmänna systemet för erkännande enligt yrkeskvalifikationsdirektivet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (från och med den 1 januari 2026 Tillstånds- och tillsynsverket) bekräftar på begäran yrkeskvalifikationernas förenlighet med direktivet med intyget Certificate of Current Professional Status (CCPS) som är i bruk redan i nuläget. Detta intyg, som är i bruk redan i nuläget, kan utnyttjas som bevis på barnmorskors ettåriga arbetserfarenhet. Arbetspraktiken visas för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården med arbetsintyg som arbetsgivarna gör upp och med stöd av vilka Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan försäkra sig om att personen på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål. I det intyg som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljar bekräftas uppgifterna i anslutning till rätten att utöva yrket i fråga om en person som söker sig till EU- eller EES-området, utbildningens förenlighet med direktivet och att de övriga villkoren enligt systemet för automatiskt erkännande uppfylls. Om arbetserfarenhet inte visas finns det i intyget en hänvisning till det så kallade allmänna systemet för erkännande. Handläggningen av ansökningarna medför en del merarbete för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Ändringen har dock inte några konsekvenser som innebär betydande merarbete.

Även om avsaknad av ettårig arbetserfarenhet inte är ett hinder för en persons rörlighet inverkar det i en ansökningsprocess utomlands på en enskild persons rätt att utöva yrket. Bedömt som helhet kan en ansökningsprocess där utbildningen bedöms i det allmänna systemet för erkännande orsaka den sökande mera extra arbete och kostnader men det finns fortfarande möjligheter till rörlighet.

4.2.5 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga direkta kostnadseffekter på yrkeshögskolornas finansiering. Den nya utbildningsstrukturen i utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare gör det möjligt att rikta yrkeshögskolornas resurser effektivare på utbildning som leder till examen och på utbildning som genomförs efter examen. Utbildningsvägarna blir smidigare i synnerhet för personer som redan har genomfört sjukskötarutbildning. Studerande som siktar på uppgifter för förstavårdare och hälsovårdare kan erbjudas utbildning där deras bakgrundsutbildning beaktas (personer som genomfört sjukskötarutbildning redan tidigare – personer som inte är sjukskötare). Den nya utbildningsstrukturen kan öka villigheten bland personer med sjukskötarutbildning att söka sig till förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning, eftersom erhållande av kvalifikationer inte längre förutsätter ansökan till och genomförande av utbildning som leder till examen. I fråga om den yrkespedagogiska lärarutbildningen bedöms den nya utbildningsstrukturen inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser.

Propositionen bedöms inte få några betydande effekter för studiestödet. Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningarna är i nuläget utbildning som leder till examen som de studerande kan ansöka om studiestöd för. Antalet personer som tagit emot en studieplats var 2023–2024 i medeltal 270 i barnmorskeutbildningen, 546 i förstavårdarutbildningen och 1 035 i hälsovårdarutbildningen. Ändringen förlänger den sammanlagda längden på utbildningar som leder till barnmorskas uppgifter med ett halvt år, vilket kan öka utgifterna för studiestödet och utgifterna för studielånskompensationen i någon mån. Studierna slutförs emellertid inom ramen för de maximala 54 studiestöds månaderna. Enligt propositionen kan utbildningarna genomföras också på deltid av personer som redan har genomfört sjukskötarutbildning. Detta kan minska behovet av studiestöd och studielånskompensation i någon mån.

4.2.6. Konsekvenser för utkomstskyddet för arbetslösa

För närvarande är det enda sättet att kvalificera sig som förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare på basis av utbildning som avlagts i Finland att avlägga yrkeshögskoleexamen. Enligt 2 kap. 10.2 § 1 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) är studier som leder till yrkeshögskoleexamen heltidsstudier, och en person har i princip inte rätt till arbetslöshetsförmåner.

Enligt propositionen ska en del av utbildningen för förstavårdare, hälsovårdare och barnmorskor även i fortsättningen ordnas under yrkeshögskoleexamen. Till denna del kvarstår möjligheten att få arbetslöshetsförmån oförändrad. Utbildningen kan dock också ordnas som en separat utbildning på heltid. Till denna del är studierna heltidsstudier enligt 2 kap. 10.2 § 11 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om det finns undervisning på heltid i genomsnitt minst fyra dagar per kalendervecka.

Utbildning för förstavårdare, hälsovårdare och barnmorskor kan i fortsättningen ordnas också på deltid. De som deltar i deltidstudier kan ha möjlighet att få arbetslöshetsförmån trots studierna, men de omfattas av samma skyldigheter som andra arbetssökande i fråga om t.ex. deltagande i serviceprocessen för arbetssökande och sökande av arbetsmöjligheter. Största delen av dem som studerar på deltid antas studera vid sidan av arbete eller till exempel familjeledigheter. Dessutom bedöms antalet studerande som antas till utbildningarna vara måttligt och i synnerhet antalet deltidstuderande bedöms vara litet. Av dessa orsaker bedöms också propositionens konsekvenser för rätten till utkomstskydd för arbetslösa vara små.

4.2.6 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Åren 2020–2024 var andelen kvinnor 65 procent bland de studerande i förstavårdarutbildning, 99 procent i barnmorskeutbildning och 97 procent i hälsovårdarutbildning. Av de studerande i sjukskötarutbildning var 84 procent kvinnor. Ändringarna i utbildningsstrukturen gäller till största delen kvinnor. Målet för förtydligandet av strukturen i utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare efter sjukskötarutbildning är att göra utbildningsvägarna smidigare och att stödja möjligheterna till yrkesinriktad utveckling. I fråga om hälsovårdarutbildningen och barnmorskeutbildningen gäller dessa konsekvenser huvudsakligen kvinnor. I fråga om förstavårdarutbildningen har de motsvarande ändringarna konsekvenser för både män och kvinnor. Att den sammanlagda längden på barnmorskeutbildningen förlängs från 4,5 år till 5 år förkortar kalkylmässigt huvudsakligen kvinnors möjligheter att verka i arbetslivet i uppgifter för barnmorska med ett halvt år. För möjligheterna att genomföra utbildningarna och för studietiderna innebär den föreslagna flexibiliteten ett stöd för både kvinnors och mäns möjligheter att sköta föräldraskap, att kombinera arbetslivet och familjelivet och att förvärva ny kompetens under arbetskarriären.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Alternativa sätt att förnya strukturen på dubbla examina behandlades i projektet för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen. De olika alternativens styrkor och svagheter har redovisats i projektets slutrapport.

I projektet för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen rådde bred enighet om att bland annat följande villkor måste uppfyllas i förslag som gäller utbildningsstrukturen. För att arbetsmarknaden ska fungera måste förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare också i fortsättningen få legitimering som sjukskötare, liksom i nuläget. Av den anledningen kunde beredningen inte grundas på genomförandet av en utbildning som leder till examen och som hade resulterat i endast kompetens och behörighet som förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare. En annan utgångspunkt var att utbildningsmodellerna ska möjliggöra det automatiska erkännande som avses yrkeskvalifikationsdirektivet.

Som ett alternativ bedömdes under projektet också att genomföra förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning som en högre yrkeshögskoleexamen eller att överföra utbildningen till universiteten. Dessa alternativ fick emellertid inte något brett understöd i gruppen.

I projektet för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen behandlades som ett alternativ en utbildningsmodell där utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare genomförs som universitetsutbildning som genomförs efter sjukskötarutbildningen. Modellen föreslogs inte för den fortsatta beredningen på grund av de många anknytande problemen. I arbetsgruppen togs inte upp sådana behov i anslutning till utveckling av utbildningens innehåll som förutsätter att utbildningen överförs till universiteten. Modellen skulle bland annat försämra möjligheterna att bibehålla multiprofessionaliteten i förhållande till en stor mängd andra yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som utbildas vid yrkeshögskolorna. Undervisningsplanerna för förstavårdare och hälsovårdare kan inte genomföras integrerade under sjukskötarutbildningen. Inledande och utveckling av utbildning till förstavårdare och hälsovårdare vid universiteten förutsätter separata resurser och tid för förberedelser. Att tilldela resurser för två parallella utbildningar inom högskolesystemet betraktades inte som ekonomiskt ändamålsenligt. Arbetsgruppen föreslog att lösningar för det multiprofessionella samarbetet mellan yrkeshögskolorna och universiteten och samarbetet mellan och inom vetenskapsgrenarna bör hittas på andra sätt inom utbildningen och det kontinuerliga lärandet.

I fråga om utbildningen till förstavårdare och hälsovårdare bedömdes ett alternativ där den nuvarande examensstrukturen inte ändras, men personer som redan genomfört sjukskötarutbildning erbjuds möjligheten att genomföra omfattande delar (moduler) av dessa examina. Modellen betraktades annars som möjlig, men i arbetsgruppen identifierades problem som orsakas av att utbildningen inte är reglerad. Modellen föreslogs inte ingå i den fortsatta beredningen. En svaghet i modellen är bland annat att utbildningens omfattning och innehåll kan variera från en yrkeshögskola till en annan, eftersom utbildningen inte är reglerad och hälsovårdar- och förstavårdarutbildningen således inte skulle ha en tydlig ställning i yrkeshögskolelagstiftningen. Arbetsgruppen bedömde att legitimeringen förutsätter att utbildningens omfattning och målen för kunnandet har fastställts i lagstiftningen. Det betraktades också principiellt som problematiskt att bevilja examensbenämning på grundval av en icke-reglerad utbildning.

I projektet SOTEKO bedömdes också alternativet att genomföra utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare som högre högskoleexamen. Medlemmarna i projektarbetsgruppen ansåg huvudsakligen inte att modellen är ändamålsenlig i synnerhet eftersom den skulle leda till långa utbildningsvägar och stå i strid med utvecklingsriktlinjerna och bestämmelserna om högre yrkeshögskoleexamen. Av medlemmarna i projektarbetsgruppen understödde TEHY:s representant emellertid modellen.

En högre yrkeshögskoleexamen omfattar i regel 90 studiepoäng. Enligt lagstiftningen kan en högre yrkeshögskoleexamen också omfatta 60 studiepoäng. Utbildningsvägens längd påverkas också av kravet på två års arbetserfarenhet före examen.

En utbildningsmodell som är längre än den nuvarande bedömdes minska tillgången på behörig arbetskraft framför allt i övergångsskedet, förkorta barnmorskornas arbetskarriärer och avspegla sig på utbildningens dragningskraft. För de studerande är det ett problem om det yrke de eftersträvar förutsätter en lång utbildningsväg. Enligt nätverket för lärare i förstavårdarutbildning är förstavårdarutbildningen på grund av sin karaktär inte lämplig som högre yrkeshögskoleexamen och studerande som är inriktade på förstavårdaryrket upplever det inte som ett meningsfullt mellanskede att genomföra sjukvårdarutbildning.

Genomförande av förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning som högre yrkeshögskoleexamen förutsätter bestämmelser om många undantag, vilket skulle göra examenssystemet mindre enhetligt, tydligt och identifierbart. Samordning av det nationella utbildningssystemet och kraven i direktivet när det gäller att fastställa utbildningens omfattning visade sig vara mycket svårt om barnmorskeutbildningen genomförs som högre yrkeshögskoleexamen. I högskolelagstiftningen föreskrivs det om studiernas dimensionering och om den arbetsmängd som krävs för genomförande av studier på ett läsår enhetligt för hela högskolesektorn (3 § i förordningen om yrkeshögskolor, 5 § i förordningen om studentexamen): ”Grunden för dimensioneringen av studierna är en studiepoäng. Studieperioderna poängsätts enligt den arbetsmängd de kräver. En arbetsinsats på 1 600 timmar, vilket i genomsnitt krävs för att genomföra ett läsårs studier, motsvarar 60 studiepoäng.” De målsatta studietiderna för examina, som de studerandes studierätt är kopplad till, grundar sig på samma dimensionering. Studiepoängsdimensioneringen gäller examina och specialiseringsutbildning.

De timantal som direktivet förutsätter uppnås således inte hos oss med examina som omfattar 120 studiepoäng eller 90 studiepoäng, eftersom detta kalkylmässig innebär att

a) 120 sp = 3 200 h (400 h mindre än enligt kraven i direktivet)

b) 90 sp = 2 400 h (600 h mindre än enligt kraven i direktivet)

Om barnmorskeutbildningens omfattning fastställs i studiepoäng uppnås de timantal som direktivet kräver:

a) examina som omfattar 134 sp (3 600 h)

b) examina som omfattar 112 sp (3 000 h).

Detta skulle leda till att omfattningen av en högre yrkeshögskoleexamen för barnmorskor skulle vara 112 studiepoäng eller 134 studiepoäng.

En sänkning av arbetserfarenhetskravet till ett år skulle kunna leda till ett tryck på att sänka arbetserfarenhetskravet också i andra högre yrkeshögskoleexamina, vilket skulle förändra de högre yrkeshögskoleexaminas karaktär. Det har inte förts någon mer omfattande grundlig diskussion om ändamålsenligheten i att slopa eller förkorta arbetserfarenhetskravet. I projektet för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovården bedömde man att det inte är ändamålsenligt att slopa arbetserfarenhetskravet.

Arbetsgruppen betraktade det inte som ändamålsenligt att utbildningar av samma slag som grundexamina avläggs som högre högskoleexamina. Man ville bevara en tydlig skillnad mellan

yrkeshögskoleexamina och högre yrkeshögskoleexamina. Den nuvarande utbildningen på yrkeshögskolenivå kan inte utan en betydande reform av utbildningsinnehållet lyftas till en högre examensnivå. Dessutom betraktades det som ett problem att en högre högskoleexamen för förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare skulle förutsätta att man fastställer relationen mellan denna utbildning och de nuvarande examina för hälsovårdare (högre YH) och förstavårdare (högre YH) och konsekvenserna för dem. Modellen gör karriärutvecklingen för förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare otydlig, eftersom det inte längre skulle finnas en högre yrkeshögskoleexamen som leder till mer krävande uppgifter.

Uppnåendet av målen för kunnandet för förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare förutsätter praktik. Dessutom ska barnmorskeutbildningen enligt direktivet inbegripa praktik. Detta alternativ förutsätter således att det i strukturen för högre yrkeshögskoleexamen föreskrivs om ett undantag som gäller utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare, för att examen ska innehålla praktik. Av detta följer att de övriga målen för kunnandet i en högre yrkeshögskoleexamen inte uppfylls inom ramen för examens nuvarande omfattning.

Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningen skulle avvika från den nuvarande yrkeshögskoleexamen i fråga om den pedagogiska referensramen för genomförandet och målen. Dessa uppgifter borde inkludera sådana omfattande ansvar för utveckling av arbetslivet att de passar in i de nuvarande pedagogiska referensramen för högre yrkeshögskoleexamen och motsvarar de mål som föreskrivs för högre högskoleexamina. Utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare skulle inte passa in i den nuvarande profilen för högre yrkeshögskoleexamina.

Det är svårt att inbegripa de samlade kompetenser för barnmorskearbetet eller de yrkesfärdigheter för förstavårdare och hälsovårdare som direktivet förutsätter i en högre yrkeshögskoleexamen tillsammans med det kunnande som den examen förutsätter och hållas inom ramen för den examens omfattning. Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningen är inte i första hand examina med inriktning på utvecklingsverksamhet och forskning, utan yrkesinriktade utbildningar. Högre yrkeshögskoleexamina ska ha tillräckligt med forsknings- och utvecklingsrelaterat innehåll. Dessa är viktiga bland annat med tanke på färdigheter för vetenskapliga fortsatta studier. Således är det en utmaning att i undervisningsplanen inbegripa bland annat kunnande som en doktorsexamen förutsätter, varvid utbildningsvägen till doktorsstudier för förstavårdare, barnmorskor och hälsovårdare försvåras. Alternativt blir andelen egentliga yrkesinriktade studier för förstavård, barnmorskeuppgifter och hälsovård liten.

Utbildningsmodellen som högre yrkeshögskoleexamen skulle vara internationellt jämförbar, men inte en förutsättning för erkännande enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Automatiskt erkännande av barnmorskor enligt yrkeskvalifikationsdirektivet grundar sig på samordning av minimikraven för utbildningen: "Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska enligt punkt 5.5.2 i bilaga V, om de uppfyller minimikraven för utbildning i artikel 40 samt motsvarar de krav som avses i artikel 41." Den utbildningsform genom vilken kvalifikationerna för yrket har förvärvats saknar således betydelse med tanke på den fria rörligheten för barnmorskor och erkännandet av yrkeskvalifikationer. Det finns inte heller annars något etablerat sätt att genomföra barnmorskeutbildning, utan detta varierar stort inom Europeiska unionen.

Direktivet gör det möjligt att barnmorskeutbildning som genomförs efter sjukskötarutbildning genomförs på två sätt:

– utbildning på heltid till barnmorska under minst två år, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 600 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.

– utbildning på heltid till barnmorska under minst 18 månader, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 000 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V och som åtföljs av ettårig yrkespraktik, för vilken ett intyg utfärdats av behöriga myndigheter i hemmedlemsstaten. ”Intyget skall styrka att vederbörande, efter att ha erhållit bevis på formella kvalifikationer som barnmorska, på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål.”

I valet mellan de här två alternativen stannade man för en utbildning som tar 18 månader. En utbildning av den omfattningen ansågs vara tillräcklig för att också i fortsättningen ge den kompetens som barnmorskearbetet förutsätter. Det betraktades inte som ändamålsenligt att alla studerande fullgör en längre utbildning, eftersom det ytterligare förlänger utbildningsvägarna och villkoren för automatiskt erkännande kan uppfyllas genom en ettårig praktik i uppgifter som är relaterade till yrket. Rörligheten möjliggörs också genom det allmänna systemet för erkännande. Allt som allt rör sig en rätt liten del av de barnmorskor som fått sin utbildning i Finland på den interna arbetsmarknaden i EU-/EES-området.

I projektet SOTEKO föreslogs det att legitimering som sjukskötare ska ge behörighet att söka till barnmorskeutbildning och förstavårdar- och hälsovårdarutbildning som ordnas separat. I beredningsskedet bedömdes det emellertid i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården att det med tanke på lagstiftningen om och tillsynen över yrkesutbildade personer inte är nödvändigt att av personer som genomfört finländsk utbildning förutsätta legitimering.

När det gäller studielånskompensationen bedömdes också möjligheten att för förstavårdar- och hälsovårdarutbildningens del utvidga rätten att få studielånskompensation till situationer där det uppstår en längre tidsperiod mellan genomförandet av utbildningen i fråga och sjukskötarutbildningen. Dessa ändringar har konsekvenser för kostnaderna. Med hänsyn till kostnadsökningen och behovet att bevara incitamenten för att snabbt avlägga den första högskoleexamen ansågs det inte vara ändamålsenligt att utvidga rätten till studielånskompensation.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Utbildning till hälsovårdare

De utbildningar i andra länder som mest liknar den finländska hälsovårdarutbildningen är olika Community Health Nursing-, Health Visiting-, Primary Health Care- och Public Health-utbildningar. Utbildningen ordnas med kortare specialiserings- och kompletteringsprogram och som utbildning som leder till magisterexamen där kravet på grundutbildning är sjukskötarexamen. Post graduate diploma-program ordnas åtminstone i USA. Hälsovårdarutbildning har i sina olika former ordnats i alla de nordiska länderna sedan första halvan av 1900-talet. Enligt fackorganisationen för yrkeshögskolor och hälsovårdare finns det emellertid inte någon exakt motsvarighet till den finländska utbildningen och uppgiften som hälsovårdare i de andra ländernas system.

I Sverige motsvaras hälsovårdaryrket närmast av "distriktssköterska". Denna utbildning genomförs som specialistsjuksköterskeutbildning (specialistsjuksköterskeexamen, Postgraduate Diploma in Specialist Nursing). I Sverige finns det flera specialistsjuksköterskeutbildningar vid högskolorna, där det går att specialisera sig för olika områden. Deras omfattning är i allmänhet 60 ECTS-poäng. Hälsovårdarutbildningen är det enda specialistområdet med en omfattning på 75 ECTS-poäng. Universitets- och högskolerådet UHR, som lyder under Sveriges undervisningsdepartement, har fastställt de allmänna målen för kunnandet i specialistsköterskeutbildningen och mål för kunnandet inom de olika specialiseringsområdena. Ett villkor för antagning till specialistsjuksköterskeutbildningen är legitimering som sjukskötare. Högskolorna kan dessutom förutsätta exempelvis arbetserfarenhet. I Sverige omfattar sjuksköterskeutbildningen 3 år/180 studiepoäng. Hälsovårdarutbildningen är i Sverige utbildning i andra cykeln enligt Bolognaprocessen.

Hälsovårdarens arbete är självständigt och multiprofessionellt och går ut på hälsofrämjande, sjukdomsförebyggande och vård. Utbildningen innehåller teoristudier och praktik. De som slutfört studierna får sysselsättning bland annat vid familjecenter, barnrådgivningar, i skolhälsovården, det öppna vårdarbetet, hemsjukvården och hälsovården för vuxna och äldre. Hälsovårdarens yrkesutövande förutsätter inte tillstånd och yrkesbeteckningen är inte reglerad. Yrkesbeteckningen specialistsköterska är skyddad och förutsätter fullgjord specialiseringsutbildning. I Sverige erbjuder många universitet dessutom fördjupad utbildning med namnet "Public Health", som tar 1–2 år.

I Norge är den närmaste motsvarigheten till hälsovårdaryrket helsesykepleie. Beteckningen var tidigare helsesøster, men den ändrades 2019. Hälsovårdarutbildning ordnades tidigare som utbildningsprogram på EQF-nivå 6 som omfattade 60 studiepoäng. Sedan 2021 förutsätter Norges undervisningsministeriums nya föreskrifter att programmen ordnas på EQF-nivå 7 med en omfattning om minst 90 studiepoäng så att det är möjligt att lägga till 30 studiepoäng och få en magisterexamen. I Norge ordnar universiteten tvååriga utbildningsprogram som leder till magisterexamen, men det är också möjligt att genomföra en kortare utbildning på 90 studiepoäng. Kravet på grundutbildning är sjukskötarexamen (180 sp) och legitimering som sjukskötare i Norge. Bestämmelserna förutsätter inte arbetserfarenhet, men universiteten förutsätter ofta minst 1 års arbetserfarenhet som registrerad sjukskötare. Utbildningen innehåller praktik på 15 studiepoäng. Målen för kunnandet, kraven på grundutbildning och utbildningens omfattning är reglerade. I Norge är fokus i utbildningen och arbetet på arbete med barn, unga och familjer. Hälsovårdarens yrkesutövande förutsätter inte tillstånd och användningen av yrkesbeteckningen är inte reglerad.

I Danmark förutsätter specialutbildningen till hälsovårdare (specialuddannelse til sundhedsplejerske) sjukskötarexamen, tillstånd att arbeta som sjukskötare och tre års arbetserfarenhet inom bestämda delområden. Programmet omfattar 90 studiepoäng varav 30 studiepoäng är praktik. Också i Danmark är fokus i arbetet på arbete med gravida kvinnor, nyfödda, barn och familjer. Utbildningen berättigar till titeln hälsovårdare (sundhedsplejerske). Utbildningens och titelns namn på engelska är Health Visitor. Det finns separata bestämmelser om hälsovårdarens specialiseringsutbildning, bland annat om utbildningens omfattning, målen för kunnandet och grundutbildningen. Patientsäkerhetsmyndigheten i Danmark för ett register över sjukskötare som har genomfört specialiseringsutbildning. I Danmark ordnas dessutom utbildning med bredare omfattning, som är fokuserad på folkhälsovetenskaper och som leder till magisterexamen, "Master in public Health". Utbildningen är utöver till sakkunniga inom hälsovården också riktad bland annat till forskare inom politik. Yrket sundhedsplejerske är enligt kommissionens databas ett reglerat yrke.

I Nederländerna finns det inte något yrke som motsvarar den finländska hälsovårdaren. I Nederländerna går det att genomföra olika specialiseringsutbildningar eller moduler av dem, varav en del ger färdigheter till exempel för arbete med mödrar, barn och unga. Specialiseringsutbildningarna är inte reglerade och de införs inte i det nationella registret för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (BIC-registret). Undervisningsministeriet finansierar inte specialiseringsutbildningen.

5.2.2 Utbildning till barnmorska

Organiseringen av barnmorskeutbildningen varierar från ett europeiskt land till ett annat. I största delen av länderna genomförs utbildningen vid högskolor som utbildning på kandidatexamensnivå, men i en del av länderna finns därtill en yrkesinriktad barnmorskeutbildning. I europeisk jämförelse är barnmorskeutbildningen i en mindre del av länderna uppbyggd på sjukskötarutbildningen. Enligt en utredning som gjordes 2015 genomförs barnmorskeutbildningen i en stor del av länderna i Europa utan föregående sjukskötarutbildning och utbildningen tar 3–5 år. Barnmorskeutbildning som är uppbyggd på sjukskötarutbildning genomförs i Spanien, Storbritannien, Portugal, Schweiz, Norge, Island, Sverige och Estland. Båda alternativen tillämpas i minst två länder.

I Sverige genomförs utbildningen till barnmorska i form av barnmorskeutbildning som genomförs efter sjuksköterskeutbildningen (barnmorskeexamen, Postgraduate diploma). Universitets- och högskolerådet UHR, som lyder under Sveriges undervisningsdepartement, har fastställt längden på barnmorskeutbildningen, kraven på grundutbildning och målen för kunnandet. Ett villkor för antagning till barnmorskeutbildningen är legitimering som sjukskötare. Barnmorskeutbildningen omfattar 90 studiepoäng. Ett villkor för legitimering är fullgjord barnmorskeutbildning. Högskolorna kan dessutom förutsätta exempelvis arbetserfarenhet.

I Sverige finns det både ettåriga examina på magisternivå (magister) och tvååriga magisterexamina (masterexamen). Högskolorna genomför barnmorskeutbildningen så att den studerande fullgör den barnmorskeutbildning/avlägger den barnmorskeexamen som är ett villkor för legitimeringen, men kan med samma utbildning få också en ettårig examen på magisternivå (magister). Denna examen på magisternivå saknar emellertid betydelse med tanke på erhållande av rätt att utöva yrket. Den svenska barnmorskeutbildningen motsvarar punkt 41.1 c i yrkeskvalifikationsdirektivet. Barnmorskeutbildningen i Sverige är utbildning i andra cykeln enligt Bolognaprocessen.

I Norge bygger utbildningen för barnmorskor (jordmor) på en treårig sjukskötarexamen. Den genomförs som en utbildning med omfattningen 120 ECT som leder till magisterexamen på EQF-nivå 7. Målen för kunnandet, kraven på grundutbildning och utbildningens omfattning är reglerade. Ett villkor för antagning till utbildningen är sjukskötarutbildning och legitimering som sjukskötare i Norge. Dessutom förutsätter universiteten ofta minst ett års yrkeserfarenhet som sjukskötare. En del av högskolorna kan förutsätta längre och mer specialiserad arbetserfarenhet. Barnmorskeutbildningen omfattar 120 studiepoäng och leder till magisterexamen i barnmorskevetenskap. Utövande av yrket och användning av yrkesbeteckningen förutsätter tillstånd.

I Danmark genomförs barnmorskeutbildningen (jordemoder) inte med sjukskötarutbildning som grund. Rätten att utöva barnmorskeyrket grundar sig på en utbildning på 3,5 år och 210 studiepoäng som leder till kandidatexamen och som genomförs med en utbildning på andra stadiet som grund. Den som har genomfört denna utbildning har möjlighet att genomföra magisterstudier i barnmorskevetenskap. Utbildningens omfattning och målen för kunnandet är

reglerade. Barnmorskeyrket är ett reglerat yrke i Danmark. Barnmorskorna införs i ett nationellt register över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

I Nederländerna genomförs barnmorskeutbildningen (verloskundige) vid yrkeshögskolorna. Utbildningen genomförs som en fyraårig utbildning som leder till kandidatexamen. En studerande är helt kvalificerad att verka som barnmorska när han eller hon blir utexaminerad. Kandidatprogrammet är förenligt med EU-direktiven. Dessutom ska det uppfylla kraven på legitimerad utbildning till barnmorska i Nederländerna. Enligt lagstiftningen är minimiomfattningen av barnmorskeutbildningen 3 år. Dessutom regleras utbildningens struktur och innehåll i detalj. (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0024254/2023-01-01>).

Sedan 2023 finns det utbildning för barnmorskor som leder till magisterexamen och som utvecklar kunnandet inom barnmorske-, lednings-, innovations- och forskningsarbete. Därtill finns magisterprogrammet Physician Assistant Master Program, där man kan specialisera sig för mödravård på sjukhus. Avläggandet av magisterexamen saknar betydelse med tanke på registrering som och rätten att utöva yrket som barnmorska.

5.2.3 Utbildning till förstavårdare

5.2.3.1 Sverige

I Sverige motsvaras förstavårdaryrket närmast av ambulanssjuksköterska. Denna utbildning genomförs som specialistsjuksköterskeutbildning (specialistsjuksköterskeexamen, Postgraduate Diploma in Specialist Nursing. Namnet på specialiseringsutbildningen är specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot ambulanssjukvård (Specialist nurse specialised in Pre-hospital Emergency Care). Utbildningens omfattning är 60 ECTS-poäng och den är definierad som utbildning i andra cykeln enligt Bolognaprocessen.

I Sverige finns det flera specialistsjuksköterskeutbildningar vid högskolorna, där det går att specialisera sig för olika områden. Deras omfattning är i allmänhet 60 ECTS-poäng. Universitets- och högskolerådet UHR, som lyder under Sveriges undervisningsdepartement har fastställt de allmänna målen för kunnandet i specialistsköterskeutbildningen och mål för kunnandet inom de olika specialiseringsområdena. Villkor för antagning till specialistsjuksköterskeutbildningen är legitimering som sjukskötare. Högskolorna kan dessutom förutsätta exempelvis arbetserfarenhet. I Sverige omfattar sjukskötarutbildningen 3 år/180 studiepoäng.

Utövande av förstavårdares yrke förutsätter inte i Sverige något tillstånd, men yrkesbeteckningen specialistsköterska är skyddad och förutsätter fullgjord specialiseringsutbildning.

5.2.4 Danmark

I Danmark finns det två reglerade yrken: 1) ambulancebehandler med særlig kompetence (på engelska paramedic) och ambulancebehandler (på engelska Emergency Medical Technician, EMT. Yrket ambulancebehandler grundar sig på en yrkesinriktad utbildning på andra stadiet vars omfattning varierar beroende på den sökandes grundutbildning, men ändå är cirka 4 år.

Högskolorna erbjuder tilläggsutbildning till yrket ambulancebehandler med særlig kompetence. Ett villkor för antagning till utbildningen är ambulancebehandlerutbildning och tre års arbetserfarenhet. Utbildningen innehåller akademiska studier och praktik. Målen för

utbildningen har satts tillsammans med högskolorna och representanter för branschen och de har godkänts av Danmarks hälsomyndighet (Sundhedsstyrelsen).

5.2.4.1 Norge

I Norge finns det två reglerade yrken, ambulansarbetare (ambulansearbeider, eng. emergency medical technician) och förstavårdare (paramedisiner, engl. paramedic). Av dessa två reglerade yrken motsvarar förstavårdaryrket (paramedisiner) närmare det finländska förstavårdaryrket. Ambulansarbetarutbildningen är utbildning efter den grundläggande nivån, varav två år genomförs på gymnasium och två år som utbildning i arbetslivet. Tillstånd av utöva ambulansarbetaryrket kan erhållas också genom avläggande av kandidatexamen i förstavård (bachelorgrad i paramedisin). Dessutom kan en sjukskötare få tillstånd att utöva yrket, men det förutsätter fastställd arbetserfarenhet och genomförande av vissa tilläggsutbildningar.

Utövande av förstavårdaryrket (paramedisiner) förutsätter tillstånd, för vilket kandidatexamen i förstavård (bachelorgrad i paramedisin) är ett villkor. Kandidatexamen i förstavård omfattar 180 ECT och EQF-nivå 6. Målen för kunskandet, kraven på grundutbildning och utbildningens omfattning är reglerade. I Norge innehåller lagstiftningen ett övergångssystem som gäller ambulansarbetare och sjukskötare. Sjukskötare och ambulansarbetare kan under en övergångstid ansöka om tillstånd att verka som förstavårdare. Beroende på grundutbildningen förutsätter tillståndet bland annat tilläggsutbildning och arbetserfarenhet inom förstavård. Dessutom erbjuds förstavårdare i Norge en tvåårig magisterexamen, Master Program in Prehospital Critical Care (PHCC) Emergency Medical Care.

5.2.4.2 Nederländerna

I Nederländerna grundar sig utbildningen för de yrkesutbildade personer (ambulanceverpleegkundige) som närmast motsvarar förstavårdaruppgiften på tilläggsutbildningar som genomförs efter sjukskötarutbildning. Utbildningen är inte reglerad. I ambulanserna ska utöver föraren finnas en registrerad sjukskötare med omfattande ansvar för förstavården. Förstavårdaryrket (paramedic) är inte reglerat i Nederländerna och förstavårdarna införs inte i BIC-registret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

6 Remissvar

Begäran om yttrande skickades till inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, högskolorna, välfärdsområdena, fackorganisationerna i branschen, högskolornas studentorganisationer samt vissa företag och tjänstetillhandahållare inom social- och hälsovårdsbranschen. Det kom in 51 yttranden. Remissinstanserna representerade brett högskolorna, välfärdsområdena, fackförbunden och myndigheterna. Remissvaren finns i sin helhet på adressen <https://okm.fi/sv/projekt?tunnus=OKM011:00/2025>.

Allmänt taget fick målen för reformen att göra utbildningsvägarna smidigare, minska överlappande examina och främja kontinuerligt lärande brett understöd och betraktades som behövliga och arbetslivsorienterade. Reformen sågs som ett sätt att göra det snabbare att bli klar med studierna och förbättra resursanvändningen, i synnerhet i en situation med ökande personalbrist inom social- och hälsovården. Sätten att genomföra reformen understöddes till största delen, men på vissa punkter framfördes enstaka eller ett fåtal kritiska kommentarer.

Den föreslagna ändring som ska göra att utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare inte längre leder till examen väckte en del kritik huvudsakligen hos fackorganisationerna. Kritiken riktades i synnerhet mot att avveckling av examensstatus

försvagar den yrkesmässiga ställningen, den internationella jämförbarheten och utbildningens dragningskraft. Dessutom kan det enligt remissinstanserna orsaka oklarhet på arbetsmarknaden. Största delen av remissinstanserna ansåg inte att ändringen av examensstatus är ett problem. Det gjordes inga ändringar på grund av kritiken, eftersom ställningen på arbetsmarknaden för dem som slutfört förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning inte kommer att förändras till någon väsentlig del på grund av reformen. Till den yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som de avlagt tidigare eller samtidigt fogas också framöver samma examensbenämning och de har kvalifikationer för samma arbetsuppgifter som tidigare. Examinas direkta jämförbarhet och utbildningsformen är inte kritisk för EU-/EES-staternas del, eftersom erkännandet av examina grundar sig på EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv. Detta innebär att utbildning som nationellt ger kvalifikationer för en viss uppgift erkänns för motsvarande uppgift i en annan EU-stat.

Högskolorna, välfärdsområdena och social- och hälsovårdsministeriet förhåller sig i huvudsak positivt till målen för reformen. De understöder möjligheten att genomföra utbildningar efter sjukskötarexamen utan att avlägga en ny examen. Legitimering av förstavårdare med egen yrkesbeteckning fick brett understöd och smidigt löpande studievägar samt deltidstudier sågs som viktiga sätt att ta hänsyn till de studerandes livssituationer.

Lärarnätverket inom barnmorskeutbildningen, SAMOK och många fackorganisationer kritiserade att barnmorskeutbildningen inte ska leda till examen och att omfattningen ska uttryckas i timmar i stället för studiepoäng. Kritik framfördes om att utbildningen är belastande, att tidsschemat för att genomföra utbildningen är orealistiskt och att utbildningen är timbaserad. I några yttranden framfördes det att barnmorskeutbildningen borde ordnas som tvåårig högre yrkeshögskoleexamen. I yttrandena betraktades det som motiverat att lyfta barnmorskeutbildningen till högre YH-nivå, eftersom barnmorskearbetet är arbete på specialistnivå och kräver omfattande kunnande. Det har inte föreslagits att barnmorskeutbildningen ska ordnas som högre yrkeshögskoleexamen, eftersom det skulle ändra karaktären på högre yrkeshögskoleexamina i väsentlig grad och ytterligare förlänga barnmorskornas utbildningsväg. Med hänsyn till de timantal som yrkeskvalifikationsdirektivet kräver (artikel 41, utbildning enligt modell b), ska en sådan examen omfatta 135 studiepoäng, varvid utbildningsvägen är sju år och 9 månader, varav 2 år är arbetserfarenhet som föregår den högre yrkeshögskoleexamen.

Att ändra utbildningsnivån till en examen på en annan nivå förutsätter också betydande ändringar i utbildningsinnehållet och målen för utbildningen. Det har ändå inte under beredningen kommit fram något behov av att ändra innehållet i och målen för den finländska barnmorskeutbildningen, utan utbildningen har i sin nuvarande utformning ansetts motsvara behoven i arbetslivet väl. I den tidigare beredningen har förstavårdarutbildningen inte till sin karaktär ansetts lämpa sig som högre yrkeshögskoleexamen, och en hälsovårdarutbildning på högre YH-nivå har inte betraktats som ändamålsenlig. Högre yrkeshögskoleexamina innehåller också ett krav på två års arbetserfarenhet före examen, som fördröjer inledningen av studierna.

I fråga om hälsovårdarutbildningen poängterade några remissinstanser att den nuvarande utbildningen på 60 studiepoäng som grundar sig på ett mycket omfattande tillgodoräknande fungerar och de krävde att den bevaras som utbildning som leder till examen. Lagstiftningen tar emellertid inte upp en sådan utbildning, utan modellen i fråga grundar sig på omfattande tillgodoräknande av en tidigare avlagd examen (180 sp) och således på avläggande av flera examina på samma nivå. Dessutom framfördes oro för att utbildningsinnehållet och mängden praktik blir oklara. Med den lagstiftning som nu föreslås strävar man uttryckligen efter att för utbildningen beskriva gemensamma mål för kunnandet, vilket förtydligar den kompetens som utbildningen ger.

I fråga om förstavårdarutbildningen gavs det understöd åt förslaget om att legitimera förstavårdare med egen yrkesbeteckning, vilket förtydligar yrkesstatusen och motsvarar behoven i arbetslivet. Samtidigt underströks behovet av en tydlig examensbenämning och av att kunnandet införs i den nationella referensramen (NQF). Varje utbildning får också i fortsättningen en examensbenämning. Avsikten är dessutom att föreslå att utbildningarna införs i Finlands nationella referensram för examina och övriga samlade kompetenser. Detta med målet att säkerställa utbildningarnas igenkänningsfaktor och transparens samt främja rörligheten.

Ställningen för sjukskötare med utbildning på institutnivå togs upp i flera yttranden tillsammans med krav på att de som avlagt examen på institutnivå ska ha lika möjligheter som hälsovårdare (YH) att utbilda sig och få en examensbenämning. Enligt remissinstanserna ställer den nuvarande propositionen dem i en orättvis position trots att de har lång arbetserfarenhet och starkt kunnande. Det är inte möjligt att ge en examensbenämning med slutleden YH till dem som avlagt sjukskötarexamen på institutnivå, eftersom examensbenämningen inte ges till en person utan fogas till en avlagd yrkeshögskoleexamen. Examensbenämningen sjukskötare (YH) är en examensbenämning som fogas till en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, och den kan inte fogas till någon annan examen.

Ändringarna i lagen om studiestöd fick brett understöd. I synnerhet att de nya utbildningsformerna ska berättiga till studiestöd och studielånskompensation ansågs förtjäna understöd. Många remissinstanser uttryckte oro över studiestödsåmnadernas tillräcklighet, i synnerhet när det gäller längre utbildningsvägar. Det föreslogs att antalet stödmånader utökas och att regleringen om studielånskompensation förtydligas. Om antalet studiestödsåmnader utökas ökar det statens kostnader. Noteras bör emellertid att studiestödsåmnaderna för den som fått studiestöd under sjukskötare- och barnmorskeutbildningen inte heller i nuläget täcker hela den tid de avlägger högre yrkeshögskoleexamen.

Folkpensionsanstalten förhöll sig reserverat till ändringar före totalreformen av studiestödet och föreslog att ändringarna tills vidare begränsas endast till barnmorskeutbildningen. Totalreformen av studiestödet framskrider enligt sin egen tidsplan och eventuella ändringsbehov beaktas i samband med beredningen också i fråga om dessa utbildningar.

När det gäller finansieringsmodellen uttrycktes oro över att utbildningar som inte leder till examen blir utan tillräcklig finansiering, eftersom den nuvarande modellen grundar sig på antalet examina. Dessutom framförde i synnerhet välfärdsområdena önskemål om praktikersättningarna och bevarande av dessa i den nuvarande formen. Avsikten är att utbildningarna ska beaktas i finansieringen också i fortsättningen, även om de inte leder till examen. Det finns inte någon avsikt att slopa praktikersättningarna.

I fråga om den yrkespedagogiska lärarutbildningen framfördes huvudsakligen positiva och understödande synpunkter. Många remissinstanser betraktade lagändringen som motiverad och beredningen som god och ansåg att den förtydligar den yrkespedagogiska lärarutbildningens ställning och identifierbarhet som en del av högskoleutbildningen som helhet. En viktig ändring gäller införandet av den yrkespedagogiska lärarutbildningen i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser, vilket gör det möjligt att erkänna utbildningens status officiellt och gör den jämförbar. Remissinstanserna underströk betydelsen av enhetliga beskrivningar av kunnandet mellan de lärarutbildningar som universiteten och yrkeshögskolorna tillhandahåller. Detta anses vara bra och viktigt i synnerhet med tanke på utvecklingen av utbildningsexport och arbetslivsorienterad utbildning.

Det betraktades också som bra att yrkespedagogisk lärarutbildning i fortsättningen kan ordnas flexibelt i olika former, t.ex. som öppen högskoleutbildning, uppdragsutbildning och påbyggnadsutbildning. Detta stöder principerna om kontinuerligt lärande och möjliggör tillgänglig utbildning för olika målgrupper.

I flera yttranden framfördes också ett behov av att precisera högskolornas finansieringsmodell. Det föreslogs att det på samma sätt som för den yrkespedagogiska lärarutbildningen borde skapas en egen finansieringsindikator också för andra utbildningar som inte leder till examen, till exempel förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildningarna, så att finansieringen av dem är tryggad och utbildningskvaliteten kan garanteras. Avsikten är att trygga finansieringen för den yrkespedagogiska lärarutbildningen också i fortsättningen.

I yrkeshögskolans yttrande framfördes ett önskemål om att lagen tydligare skulle uttrycka att examensbenämningen förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH) inte ges personer som genomfört utbildningen och vars grundexamen inte är en yrkeshögskoleexamen, dvs. personer med examen på institutnivå eller utländsk examen, men att de får ett betyg. Yrkeshögskolelagens paragrafer om utfärdande av betyg och om examina ändrades inte, men situationen beskrevs noggrannare i motiveringen till regeringens proposition.

Folkpensionsanstalten framförde i fråga om studielånskompensationen ett preciseringsbehov som gäller situationer där utbildningen börjar under samma termin som sjukskötarexamen avslutas. På grund av Folkpensionsanstaltens yttrande lades det till en precisering i 15 § 5 mom. i lagen om studiestöd. ”Om en utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen inleds under samma termin som en tidigare examen som berättigar till studielånskompensation har avlagts, ska Folkpensionsanstalten på basis av den utbildningen, när den fattar beslut om rätten till studielånskompensation, beakta studielånet från och med början av den termin som följer på inledandet av den utbildningen.” Tillägget leder till att en person som inleder en utbildning under samma termin som han eller hon har utexaminerats som sjukskötare inte kan få studielånskompensation för samma studiepoäng både i den examen och i utbildningen. Situationen är rätt ovanlig, men behöver ändå beaktas.

Social- och hälsovårdsministeriet och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ansåg i sina yttranden att den ändring som föreslogs i 25 § i yrkeshögskolelagen var otydlig till den del det är fråga om legitimering och rätten att utöva yrke som förutsättningar för behörighet att söka sig till yrkeshögskola. Formuleringen i paragrafen skulle ha lämnat det oklart om en person borde ha fått legitimering för uppgiften både i sitt hemland och i Finland. Paragrafen ändrades på det sätt som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården föreslog på så sätt att ”som är legitimerade som sjukskötare och har rätt att utöva sjukskötaryrket i Finland” ströks och ersattes med ”som har rätt att i Finland självständigt utöva sjukskötaryrket som legitimerad yrkesutbildad person”. Denna formulering tryggar, tillsammans med de villkor på vilka en person beviljas rätt att utöva sjukskötaryrket självständigt som legitimerad yrkesutbildad person, en tillräcklig behörighet för studier. Den ändrade formuleringen för tydligt fram också det att rätten att utöva yrke måste vara giltig och att en person som har förlorat sin rätt att utöva yrket inte är behörig att ansöka om studieplats.

7 Specialmotivering

7.1 Yrkeshögskolelagen

8 § Utbildningsuppgift. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det i tillståndet kan bestämmas att yrkeshögskolan ska erbjuda utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare. Avsikten är inte att ge dessa uppgifter till alla yrkeshögskolor, utan uppgiften kvarstår hos de högskolor som redan har utbildningen i fråga. Eventuella ändringar i utbildningsansvaren kan göras med ett likadant förfarande som tillämpas när yrkeshögskolornas utbildningsansvar för examina ändras. Det som i 3 mom. anges om examensspråket gäller också dessa utbildningar.

10 § Undervisningen vid yrkeshögskolorna. Enligt förslaget ändras 1 mom. genom ett tillägg om att en yrkeshögskola inom ramen för sitt tillstånd ger utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare. Till momentet fogas dessutom ett bemyndigande att utfärda förordning för att närmare bestämmelser om studierna inom den yrkespedagogiska lärarutbildningen, om deras struktur och omfattning, om målen för kunnandet för studierna och om genomförandet av studierna ska kunna utfärdas genom förordning av statsrådet, såsom i fråga om examina. I momentet konstateras att en yrkeshögskola utfärdar betyg över studier som slutförts vid yrkeshögskolan. Utfärdandet av betyg gäller också utbildningen till förstavårdare, utbildningen till barnmorska och utbildningen till hälsovårdare. Betyg över utbildningen utfärdas också för dem som genomfört utbildningen men till vilkas examen inte fogas en examensbenämning, det vill säga personer som avlagt sjukskötarexamen på institutnivå eller utländsk sjukskötarexamen.

I 2 mom. läggs det till att som öppna yrkeshögskolestudier eller som andra fristående studier kan bedrivas sådana till en yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen hörande studier och sådana till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning hörande studier samt sådan yrkespedagogisk lärarutbildning för vilka yrkeshögskolan beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt. Avsikten med ändringen är inte att genomföra utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska eller utbildning till hälsovårdare i sin helhet som öppna yrkeshögskolestudier utan att göra det möjligt att pröva på branschen och att komplettera kunnandet.

11 § Examina och grunderna för examina. Det föreslås att till 2 mom. fogas bestämmelser om examensbenämning som beviljas på basis av utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare. Till en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som avlagts vid en yrkeshögskola och till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH) fogas också examensbenämningen förstavårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till förstavårdare, barnmorska (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till barnmorska och hälsovårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till hälsovårdare.

Denna ändring utgör ett undantag från den nuvarande regleringen i yrkeshögskolelagen, där en examensbenämning fogas till både en yrkeshögskoleexamen och en högre yrkeshögskoleexamen. De nya utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare ska inte vara examina utan utbildningar. En person som har slutfört den nya formen av utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare får inte en yrkeshögskoleexamen på denna grund, utan detta förutsätter att personen har avlagt yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH). Till denna yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet fogas examensbenämningen förstavårdare (YH), barnmorska (YH) eller hälsovårdare (YH) med ett betyg som beviljas efter slutförd utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska eller utbildning till hälsovårdare. Till betyget för en person som inte

tidigare har avlagt en finländsk yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet fogas inte någon examensbenämning, och personen kan inte anses ha avlagt finländsk yrkeshögskoleexamen. Dessa personer beviljas betyg över fullgjord utbildning.

11 b §. Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare. Enligt förslaget införs i lagen en ny 11 b § med bestämmelser särskilt om att yrkeshögskolorna ger utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare samt om utbildningens syfte. Paragrafen motsvarar 11 och 11 a § i yrkeshögskolelagen där det föreskrivs om möjligheten att avlägga examen och genomföra specialiseringsutbildning vid yrkeshögskolorna. Avsikten med de nya utbildningarna är att göra övergången för personer med sjukskötarexamen till förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarstudier smidigare. Tidigare har man varit tvungen att söka sig till studierna genom att ansöka om rätt att studera för en hel ny examen, vilket har förlängt studievägarna och gjort det besvärligt att bedöma antalet nybörjarplatser. För tydlighetens skull införs i paragrafen en möjlighet att ge utbildning till förstavårdare och hälsovårdare som en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildningen. Detta har redan tidigare varit praxis vid yrkeshögskolorna och en möjlighet som grundat sig på yrkeshögskolornas autonomi när det gäller att organisera undervisningen. Utbildningen till barnmorska kan inte ordnas samtidigt med sjukskötarutbildningen, eftersom yrkeskvalifikationsdirektivet ställer avlagd sjukskötarexamen som villkor för antagning till utbildningen till barnmorska. Yrkeshögskolorna kan emellertid samtidigt anta en studerande för att avlägga sjukskötarexamen och villkorligt anta personen till utbildningen till barnmorska. Då får den studerande rätt att delta i utbildningen till barnmorska efter avlagd sjukskötarexamen. Det är inte ändamålsenligt att förbjuda ett sådant antagningsförfarande för de personer som redan efter examen på andra stadiet vill söka sig uttryckligen till en studieväg som möjliggör barnmorskeutbildning. Det föreslås att yrkeshögskolorna ska vara skyldiga att ordna utbildning till förstavårdare och hälsovårdare som enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildningen och för personer som redan har genomfört sjukskötarutbildning. Utbildningen till barnmorska ordnas för personer som redan har genomfört sjukskötarutbildning.

Paragrafen föreslås också innehålla ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om de utbildningarnas omfattning, målen för kunnandet och om genomförandet utfärdas genom förordning av statsrådet liksom för examina.

12 § Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet. I 1 mom. i paragrafen om avgiftsfrihet föreslås det ett tillägg om att också utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare är avgiftsfria för den studerande. Avsikten är att de fall där utbildningarna är avgiftsfria och avgiftsbelagda ska motsvara bestämmelserna om avgiftsbelagda studier som genomförs i examensutbildning på så sätt att den finsk- och svenskspråkiga utbildningen är avgiftsfri och dessutom är utbildningen avgiftsfri för medborgare i EU-/EES-området och för många andra grupper. Också i fråga om den yrkespedagogiska lärarutbildningen ingår bestämmelser om avgiftsfrihet i denna paragraf. Den yrkespedagogiska lärarutbildningen är avgiftsfri, men den kan tillhandahållas också mot avgift som studier vid öppen yrkeshögskola, som uppdragsutbildning eller som påbyggnadsutbildning. De utbildningar som läggs till i paragrafen har redan tidigare varit avgiftsfria. Avsikten med tillägget är att införa etablerad praxis i lagen och göra det möjligt att ta ut en avgift till vissa delar som anges i senare paragrafer.

12 a §. Ansökningsavgift. Det föreslås att i 1 mom. läggs till motsvarande bestämmelser om ansökningsavgift när det gäller utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som i fråga om ansökan till examensutbildning. Ansökningsavgifter ska i regel betalas av medborgare i länder utanför EU-/EES-området som söker sig till utbildning på ett främmande

språk. Införande av ansökningsavgifterna för lärarutbildning också när det gäller universitetsutbildning ska övervägas senare, så att lagarnas innehåll inte utvecklas i olika riktning.

13 §. Uppdragsutbildning. Det föreslås att 1 mom. i paragrafen om uppdragsutbildning ändras genom ett tillägg om att också utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt yrkespedagogisk lärarutbildning kan ordnas som uppdragsutbildning. Det är möjligt att ordna dessa utbildningar som uppdragsutbildning på motsvarande sätt och med samma i paragrafen föreskrivna villkor som utbildning som leder till examen ordnas. Också frågan om huruvida uppdragsutbildningen är avgiftsbelagd eller avgiftsfri regleras av samma bestämmelser i 4 mom. som när det gäller uppdragsutbildning som leder till examen.

13 a §. Avgifter som tas ut för utbildning på främmande språk. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras och att omnämmandet om att leda till examen slopas, eftersom avgifterna inte längre ska gälla enbart utbildning som leder till examen. Paragrafens 1 mom. ändras genom ett tillägg om att också utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare samt den yrkespedagogiska lärarutbildningen är avgiftsbelagda för medborgare i vissa stater utanför EU-/EES-området om utbildningen ordnas på ett annat språk än finska eller svenska. Regleringen i fråga om läsårsavgifter ska vara samma som för dem som deltar i examensutbildning.

14 §. Undervisningsplaner och målsatta tider för studierna. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om längden på de nya utbildningarna. Studierna inom utbildningen till förstavårdare och utbildningen till barnmorska ska till längden motsvara heltidsstudier på ett och ett halvt läsår. Studierna inom utbildningen till hälsovårdare ska till längden motsvara heltidsstudier på ett läsår. När en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken fogas examensbenämningen sjukskötare (YH) och utbildning till förstavårdare och utbildning till hälsovårdare genomförs som ett enhetligt utbildningsprogram ska studierna till längden motsvara heltidsstudier på fyra läsår. Barnmorskeutbildningens längd grundar sig på yrkeskvalifikationsdirektivet där längden på utbildningen till barnmorska är fastställd till 3 000 timmar och 18 månader. I regleringen av längden på utbildningen till förstavårdare och utbildningen till hälsovårdare finns det möjlighet till mer flexibel nationell reglering och utbildningens längd grundar sig på utbildningsanordnarnas bedömning av den tid som krävs för uppfyllande av målen för kunskandet.

25 §. Behörighet för yrkeshögskolestudier. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 6 mom. där det föreskrivs om behörighet för utbildningarna. Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan antas den som har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, eller den som har avlagt en examen som sjukskötare på institutnivå. Antagning till utbildningen förutsätter tidigare fullgjord sjukskötarutbildning. Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan dessutom antas den som är legitimerad som sjukskötare och har rätt att utöva sjukskötaryrket. Avsikten med denna punkt är att möjliggöra antagning till utbildningen för personer som har genomfört sjukskötarutbildning utomlands och som för att få verka som sjukskötare i Finland ska få legitimering av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (från och med den 1 januari 2026 Tillstånds- och tillsynsverket) och rätt att utöva yrke inom social- och hälsovården. I punkten förutsätts också giltig rätt att utöva sjukskötaryrket. En person som har studerat utomlands och som förlorat sin rätt att utöva yrket kan inte ansöka till utbildningen. När utbildning till förstavårdare eller utbildning till hälsovårdare genomförs som enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning kan ansökan till utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen göras av studerande som är behöriga att ansöka till utbildningen på basis

av en tidigare avlagd examen eller utbildning. Då får den studerande sjukskötarbehörighet genom att genomföra sjukskötarutbildning samtidigt med förstavårdar- eller hälsovårdarutbildningen.

28 §. Antagning av studerande. Det föreslås att i 1 mom. läggs till att en yrkeshögskola utöver studerande för att avlägga de tidigare föreskrivna yrkeshögskoleexamen, högre högskoleexamen och för att genomföra specialiseringsutbildning också antar studerande för att genomföra förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning. I 2 mom. läggs det till att med överflyttande studerande avses också studerande som har antagits till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning, vilkas studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras.

Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet måste, när barnmorskeutbildning genomförs som utbildning som kompletterar sjukskötarexamen, en förutsättning för antagning till barnmorskeutbildningen vara att den sökande har det bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård som avses i punkt 5.2.2 i bilaga V. I Finland innebär detta ett examensbevis som beviljas för sjukskötarutbildning. Med stöd av yrkeskvalifikationsdirektivet är sjukskötarutbildningen en förutsättning för antagning till utbildningen. Till barnmorskeutbildning kan således inte antas studerande förrän de har fullgjort sjukskötarutbildning.

Yrkeshögskolorna kan enligt eget övervägande erbjuda möjligheten att samtidigt söka studierätt till utbildning som leder till sjukskötarexamen och till barnmorskeutbildning. Då ska studierätten för barnmorskeutbildning emellertid beviljas villkorligt på så sätt att ett villkor för beviljande av studierätt är avläggande av yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, genomförande av utbildning som leder till examensbenämningen sjukskötare (YH). Studerande ska enligt förslaget antas till barnmorskeutbildning först när de har genomfört sjukskötarutbildningen. Syftet med den villkorliga antagningen är att underlätta antagningen till utbildning genom att skapa tydliga rutter till barnmorskeyrket.

30 §. Studierätt. Det föreslås att 3 mom., som handlar om den tid studierätten varar, ändras så att där läggs till att utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Den tillåtna flexibiliteten i prestationstiden är då lika lång som i den yrkespedagogiska lärarutbildningen, där studierna också får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Flexibiliteten är relativt sett längre än i examensutbildning där studierätten är ett år längre än den målsatta tiden för examen. Det är ändamålsenligt med en större flexibilitet, eftersom dessa utbildningar sannolikt genomförs vid sidan av arbetslivet och om det görs enklare att arbeta vid sidan av studierna främjar det de studerandes arbetslivsfärdigheter och underlättar arbetskraftsbristen inom social- och hälsovårdsbranschen. Förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning som är avsedd att genomföras på deltid vid en annan tid än sjukskötarutbildningen ska slutföras inom tre år på motsvarande sätt som i den yrkespedagogiska lärarutbildningen.

37 §. Bedömning av studieprestationer och tillgodoräknande av studier. Det föreslås att det i 2 mom. läggs till att andra studier eller studier för förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning kan räknas till godo i studier för förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning eller att studier kan ersättas med kunnskap som visats på annat sätt. Studier kan också ersättas med andra studier på samma nivå. Dessutom läggs det till en motsvarande bestämmelse om den yrkespedagogiska lärarutbildningen. Bestämmelserna är

motsvarande som de gällande bestämmelserna i examensutbildning och specialiseringsutbildning.

7.2 Lagen om studiestöd

7 §. Tidsbegränsningar. Det föreslås att det i 8 mom. läggs till ett bemyndigande att utfärda förordning också för utbildningarnas del. I nuläget utfärdas det närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning genom förordning av statsrådet. I fortsättningen kan man genom förordning av statsrådet föreskriva också om maximitiden för studiestöd för utbildningar som genomförs vid högskola. Avsikten är att genom förordningen föreskriva om maximiantalet stödmånader i förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning. När det gäller förstavårdar- och hälsovårdarutbildningarna ska det föreskrivas om maximitiden för studiestöd också i det fallet att studierna i utbildningen genomförs enhetligt tillsammans med sjukskötarexamen. Då är antalet stödmånader samma som redan i nuläget i andra yrkeshögskoleexamina med motsvarande arbetsmängd.

Enligt 7 § 2 mom. i lagen om studiestöd kan studiestöd för högskolestudier fås för högst 54 stödmånader. Det antalet stödmånader gäller studier som har inletts den 1 augusti 2017 eller senare. I studier som inletts tidigare är antalet stödmånader större. Den studerande börjar omfattas av den totala stödtiden efter avlagd högskoleexamen. Efter avlagd examen kan den studerande använda stödmånader som kvarstår av maximitiden för andra högskolestudier. Om den studerande exempelvis har använt 32 stödmånader för examen har han eller hon kvar 22 stödmånader för andra studier ($54 - 32 = 22$).

Fristående studier som leder till förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning berättigar till studiestöd redan enligt 4 § 2 mom. 4 punkten i den gällande lagen om studiestöd, eftersom de är annan sådan studiehelhet som ger yrkesbehörighet eller tjänstebehörighet än en studiehelhet som avses i 1–3 punkten, och den studerande har varit tvungen att avlägga högskoleexamen för att komma till studierna i fråga. De som avlägger sjukskötarexamen och fullgör förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning enhetligt ska vara berättigade till studiestöd enligt 4 § 2 mom. 2 punkten, eftersom de avlägger yrkeshögskoleexamen. Dessa studerande ska genom förordning ges rätt till studiestöd för tiden med enhetlig examen och utbildning på grundval av studiernas omfattning (240 studiepoäng).

15 i. Studielånskompensation vid utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare. Det föreslås att det i lagen läggs till en ny 15 i § med bestämmelser om studielånskompensation för studielåntagare som inom föreskriven tid har genomfört förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen. I nuläget finns bestämmelser om studielånskompensation i 15 b–h § i lagen om studiestöd. Bestämmelserna gäller studielåntagare som har avlagt högskoleexamina av olika omfattning.

Avsikten med den nya bestämmelsen är att säkerställa rätten till studielånskompensation i fortsättningen, när man inte längre blir förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare genom att avlägga en examen till vilken fogas examensbenämningen förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare utan motsvarande kvalifikationer att verka i yrket erhålls genom utbildning som slutförs utöver sjukskötarexamen. Avsikten med bestämmelsen är att säkerställa likvärdig behandling av studielåntagare när studielånskompensation beviljas oavsett om det är fråga om avläggande av examen eller avläggande av både examen och utbildning. Exempelvis situationer i enlighet med 15 c § ska beaktas om studierna fördröjs både under tiden för examen och för utbildning.

I 2 mom. föreskrivs det om rätt till studielånskompensation för studielåntagare som utöver sjukskötarexamen inom den föreskrivna tiden har genomfört barnmorske-, förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen. Rätt till studielånskompensation uppkommer om utbildningshelheten har genomförts inom den föreskrivna tiden, som för barnmorskor är 5,5 läsår och för förstavårdare och hälsovårdare 4,5 läsår. Studielånskompensation för dem som utöver sjukskötarexamen har genomfört barnmorske-, förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning innebär ett undantag från huvudregeln om studielånskompensation enligt 15 § 3 mom., enligt vilket kompensationen beviljas på en gång grundval av den första högskoleexamen som avlagts. I nuläget får studielåntagare studielånskompensation på basis av den första högskoleexamen. Den som avlägger exempelvis en yrkeshögskoleexamen eller en lägre och en högre högskoleexamen får alltså studielånskompensationen på en gång när han eller hon har avlagt examina inom föreskriven tid. En studielåntagare kan emellertid ansöka om studielånskompensation också på basis av den lägre högskoleexamen.

Enligt förslaget kan studielånskompensation sökas också av studielåntagare som har genomfört förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning. Den föreslagna regleringen behövs för att också de studielåntagare som inom den föreskrivna tid som berättigar till studielånskompensation i rask takt först har avlagt sjukskötarexamen och omedelbart därefter genomfört förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning ska ha rätt till studielånskompensation. Med andra ord är den föreskrivna tiden i utbildning till förstavårdare och utbildning till hälsovårdare 4,5 läsår och i utbildning till barnmorska 5,5 läsår. För studielåntagare som studerar till barnmorska är regleringen särskilt nödvändig. Utbildningen till barnmorska kan inte ordnas samtidigt med sjukskötarutbildningen, eftersom yrkeskvalifikationsdirektivet ställer avlagd sjukskötarexamen som villkor för antagning till utbildningen till barnmorska. Studielåntagare som söker sig till förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning fristående efter att de avlagt sjukskötarexamen skulle i de flesta fall ändå inte få studielånskompensation, eftersom de inte hinner slutföra studierna inom den ovan beskrivna målsatta tiden på grund av att de tar längre än en examen som avläggs enhetligt. Rätt till studielånskompensation uppkommer i regel på basis av den första högskoleexamen, så till den delen motsvarar situationen nuläget. Med ändringen vill man emellertid göra det möjligt att studielåntagare som avlägger sjukskötarexamen och fullgör förstavårdar eller hälsovårdarutbildning i rask takt också kan få studielånskompensation. Avsikten med studielånskompensationen är att sporra till att utnyttja studielånet och slutföra studierna inom den målsatta tiden. Rätt till studielånskompensation uppkommer emellertid inte om det tar längre tid än i nuläget att genomföra förstavårdarstudierna och hälsovårdarstudierna. Det föreslås inte att villkoren för studielånskompensationen ska utvidgas, eftersom det skulle öka utgifterna och stå i strid med det ursprungliga målet att försnabba studierna.

Paragrafens 3 mom. föreslås innehålla ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om den studietid som berättigar till studielånskompensation utfärdas genom förordning av statsrådet när det är fråga om utbildning till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen. En studerande ska ha rätt till studielånskompensation när han eller hon blir färdig både som sjukskötare och som förstavårdare eller hälsovårdare inom fyra och ett halvt läsår. Det är den målsatta tid som enligt förslaget ska föreskrivas i 14 § 3 mom. i yrkeshögskolelagen för sjukskötarexamen och förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförs enhetligt, utökad med en flexibilitet på en termin som det föreskrivs om i 15 c i lagen om studiestöd. Rätt till studielånskompensation ska också en studerande ha när han eller hon blir färdig som sjukskötare och barnmorska inom fem och ett halvt läsår. Det är den i 15 c § i lagen om studiestöd målsatta tid utökad med en flexibilitet på en termin, som enligt förslaget ska föreskrivas i 14 § 3 mom. i yrkeshögskolelagen för den sammanlagda barnmorskeutbildningen.

I 4 mom. föreslås det bestämmelser om att en studielåntagare själv ska ansöka om studielånskompensation hos Folkpensionsanstalten på basis av förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som genomförts efter sjukskötarexamen. Studielånskompensation ska sökas inom två år efter att utbildningen genomförts. Tidsfristen på två år är redan i bruk i 15 e § 2 mom. i lagen om studiestöd, där det föreskrivs att när en studerande ansöker om studielånskompensation på basis av examen som avlagts utomlands eller en lägre högskoleexamen ska ansökan lämnas till Folkpensionsanstalten inom två år efter att examen avlagts. Också i fortsättningen beviljar Folkpensionsanstalten på samma sätt som i nuläget utan ansökan studielånskompensation på basis av sjukskötarexamen samt sjukskötarexamen och förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförts samtidigt.

I 5 mom. föreskrivs det om ett undantag från det som anges i den gällande 15 f §. Enligt momentet utgör studielånskompensationen för en studielåntagare som efter att ha avlagt sjukskötarexamen har genomfört en i 11 b § i yrkeshögskolelagen avsedd förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning högst 40 procent av den del av ett till kompensation berättigat studielån som löpt från utgången av den termin som föregick den första dagen av studierna till ingången av den termin som börjat efter dagen för slutförande av den av utbildning som berättigar till kompensation, dock inte de kapitaliserade räntorna på lånet. Avsikten med regleringen är dessutom att säkerställa att studielån som lyfts för samma termin inte beaktas både i studielånskompensation som avgörs på basis av sjukskötarexamen och i studielånskompensation som avgörs på basis av barnmorskeutbildning. Om en studerande exempelvis avlägger sjukskötarexamen den 31 mars 2029 beaktas i studielånskompensation som avgörs på basis av denna examen studielån som löpt fram till den 31 juli 2029. Om den studerande inleder studier till exempel för utbildning till barnmorska den 1 april 2029 beaktas i studielånskompensation som avgörs på basis av barnmorskeutbildningen dock studielån först från och med den 1 augusti 2029.

För studielånskompensation som beviljas på basis av barnmorske-, förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförts efter sjukskötarexamen föreskrivs det således inte någon självrisksgräns på 2 500 euro såsom för studielånskompensation som beviljas på basis av examen, utan kompensationsbeloppet är 40 procent av det studielån som berättigar till studielånskompensation. Detta motsvarar nuläget, där studielånskompensationen för den som avlägger lägre och högre högskoleexamina bara en gång fastställs med hänsyn till självrisken på 2 500 euro. För mottagare av studielånskompensation som ansöks på basis av barnmorske-, förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförts efter sjukskötarexamen har självrisken således beaktats redan i studielånskompensationen för sjukskötarexamen. Studielån som berättigar till studielånskompensation som beviljas på basis av barnmorske-, förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförts efter sjukskötarexamen kan endast vara studielån som lyfts under utbildningen i fråga. Folkpensionsanstalten prövar i dessa situationer rätten till studielånskompensation från fall till fall.

Till exempel en studielåntagare som avlagt sjukskötarexamen och slutfört barnmorskeutbildning kan först få studielånskompensation på basis av sjukskötarexamen utan ansökan. Då grundar sig kompensationen på ett kompensationsbelopp som beräknas utifrån en studietid på högst 32 stödmånader. Efter att ha slutfört barnmorskeutbildningen kan studielåntagaren separat ansöka om studielånskompensation på basis av utbildningen. Då grundar sig det lånebelopp som beaktas i studielånskompensationen på ett kompensationsbelopp som beräknas enligt högst 13 stödmånader. Antalet lånemånader enligt den målsatta tid på fem läsår som ska beaktas i kompensationen är högst 45 månader. Således kvarstår tretton månader (45-32) som ska beaktas för den barnmorskeutbildning som genomförts efter sjukskötarexamen.

Till exempel en studielåntagare som avlagt sjukskötarexamen och slutfört utbildning till barnmorska eller hälsovårdare kan först få studielånskompensation på basis av sjukskötarexamen utan ansökan. Då grundar sig kompensationen på ett kompensationsbelopp som beräknas utifrån en studietid på högst 32 stödmånader. Efter att ha slutfört utbildningen till förstavårdare eller hälsovårdare kan studielåntagaren separat ansöka om studielånskompensation på basis av utbildningen. Det lånebelopp som ska beaktas i studielånskompensationen grundar sig för studielåntagare som genomfört utbildning till hälsovårdare eller utbildning till förstavårdare på ett kompensationsbelopp som beräknats utifrån högst fyra stödmånader. I dessa situationer är antalet lånemånader enligt den målsatta tiden på fyra läsår högst 36 månader. Således kvarstår fyra månader (36–32) som ska beaktas för de utbildningar som genomförts efter sjukskötarexamen.

Antalet lånemånader i de ovan beskrivna exemplen grundar sig på 15 f § 2 mom. i den gällande lagen om studiestöd, enligt vilket studielånskompensationens belopp beräknas på högst det lånebelopp som motsvarar studielånebeloppet enligt den tid som motsvarar den målsatta tiden för avläggande av examen eller examens omfattning.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt bemyndigandet får närmare bestämmelser om studielånskompensation vid fördröjda studier när studielåntagaren efter sjukskötarexamen har slutfört sådan barnmorske-, förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som avses i 11 b § yrkeshögskolelagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I 33 § i yrkeshögskolelagen finns bestämmelser om de grunder på vilka studierätten kan dras in. I 4 mom. ges ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om de studier som omfattas av denna paragraf. Paragrafen behöver inte ändras, eftersom studierna i förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning på det sätt som föreskrivs i paragrafen är förbundna med krav som hänför sig till minderårigas säkerhet eller patient- eller kundsäkerheten eller säkerheten i trafiken. Därmed är paragrafen tillämplig på dessa utbildningar. I 11 § i statsrådets förordning om yrkeshögskolor (1129/2014), där det föreskrivs om de områden och utbildningar som 33 § i yrkeshögskolelagen omfattar infogas utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare, eftersom paragrafen när det gäller hälsoområdet tidigare har innehållit bestämmelser bara om utbildning som leder till examen.

I 7 § 8 mom. i lagen om studiestöd föreskrivs det ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om maximitiden med studiestöd i högskoleexamina av olika omfattning. Till momentet fogas ett bemyndigande att utfärda förordning som gäller utbildningar. I fortsättningen kan man genom förordning av statsrådet föreskriva också om maximitiden med studiestöd för studiehelheter som genomförs vid högskolor och avses i 4 § 2 mom. 4 punkten i lagen om studiestöd. I statsrådets förordning om studiestöd (869/2017) införs en ny 5 a § med bestämmelser om den maximitid som berättigar till studiestöd i förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning. I 15 i § i lagen om studiestöd finns bestämmelser om den föreskrivna tid för examen som berättigar till studielånskompensation. Avsikten är att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om den föreskrivna tid som berättigar till studielånskompensation om studielåntagaren har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats och därtill slutfört utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare. Avsikten är att den föreskrivna tid som berättigar till studielånskompensation beräknas på samma sätt som i nuläget. Beräkningen av prestationstiden börjar när studieplatsen tas emot och upphör i och med den termin då den examen och utbildning som berättigar till studielånskompensation har avlagts. I praktiken ska studierna slutföras i det närmaste utan avbrott för att kravet på den målsatta tiden

ska uppfyllas. Faktorer som förlänger den målsatta tid som berättigar till studielånskompensation beaktas i utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen på samma sätt som när det gäller examensutbildning.

Det föreslås att det i 10 § i yrkeshögskolelagen införs ett bemyndigande att utfärda förordning som gäller yrkespedagogisk lärarutbildning. Närmare bestämmelser om de studier som ingår i den yrkespedagogiska lärarutbildningen, studiernas struktur och omfattning, målen för kunskandet och genomförandet utfärdas genom förordning av statsrådet. I statsrådets förordning om yrkeshögskolor (1129/2014) införs bestämmelser som gäller definitionen av yrkespedagogisk lärarutbildning, utbildningens struktur och målen för kunskandet.

Enligt 7 § 1 mom. (1367/2018) i universitetslagen (558/2009) kan vid universiteten avläggas lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga och konstnärliga påbyggnadsexamina. Universiteten kan också ordnas specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar i form av fortbildning, öppen universitetsundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. Enligt 3 mom. (1172/2014) utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om examina som kan avläggas vid universiteten, målen för examina, studiernas uppläggning och andra grunder för studierna samt vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten (utbildningsansvar). Det föreslås att statsrådets förordning om universitetsexamina (794/2004) ändras på motsvarande sätt som förordningen om yrkeshögskolor och att där införs bestämmelser som gäller definitionen av yrkespedagogisk lärarutbildning, utbildningens struktur och målen för kunskandet.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 augusti 2028 och tillämpas på utbildningar som börjar den 1 augusti 2028 eller senare. Lagen om ändring av lagen om studiestöd ska tillämpas på personer som har tagit emot en studieplats för utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen och som inleds den 1 augusti 2028 eller senare. Lagen om ändring av lagen om studiestöd tillämpas också på personer som har tagit emot en studieplats för utbildning som inleds före den 1 augusti 2028, men har anmält sig som närvarande för första gången den 1 augusti 2028 eller senare. På en person som har tagit emot en studieplats i en högskola och anmält sig närvarande första gången före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser om studielånskompensation som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

10 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Skyldigheten omfattar också högskoleundervisning. Det är inte fråga om en subjektiv rätt, utan lika möjligheter tryggas enligt vad som närmare regleras i lag (RP 309/1993 rd, s. 68, GrUU 26/2013 rd, s. 2–3, GrUU 20/2007 rd, s. 3, GrUU 14/2003 rd, s. 2).

Det föreslås i propositionen att sättet att genomföra utbildningen till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare ändras, men där föreslås inga nya begränsningar i deltagandet i utbildning, utom att den som deltar i utbildning förutsätts ha föregående – eller i vissa situationer samtidig – sjukskötarutbildning, som kan betraktas som nödvändig.

När det gäller den yrkespedagogiska lärarutbildningen är det fråga om en precisering av utbildningens innehåll och sättet att genomföra utbildningen. Propositionen begränsar inte rätten att delta i utbildning.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 8 § 2 mom., 10 § 1 och 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 1 mom., 12 a § 1 mom., 13 § 1 mom., rubriken för 13 a §, 13 a § 1 mom., 28 § 1 och 2 mom., 30 § 3 mom. och 37 § 2 mom.,
av dem 10 § 1 mom. och 28 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1368/2018, 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 415/2016, 12 a § 1 mom., 13 § 1 mom., rubriken för 13 a § samt 13 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 659/2024, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 325/2015 och 37 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1173/2014, och
fogas till lagen en ny 11 b §, till 14 §, sådan den lyder i lagarna 325/2015 och 1368/2018, ett nytt 4 mom. samt till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1173/2014, 537/2017 och 1368/2018, ett nytt 6 mom. som följer:

8 §

Utbildningsuppgift

I tillståndet bestäms om rätten att i yrkeshögskolan ordna behövlig lärarutbildning för lärare och blivande lärare i yrkeshögskolor och inom yrkesinriktad utbildning (*yrkespedagogisk lärarutbildning*). I tillståndet kan bestämmas att yrkeshögskolan ska erbjuda utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare.

10 §

Undervisningen vid yrkeshögskolorna

En yrkeshögskola ger inom ramen för sitt tillstånd undervisning som leder till högskoleexamen, utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt yrkespedagogisk lärarutbildning. Dessutom får yrkeshögskolan ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller delar av examina i form av fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. Yrkeshögskolan kan dessutom ordna yrkespedagogisk lärarutbildning som fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier. Närmare bestämmelser om studierna inom den yrkespedagogiska lärarutbildningen, om deras struktur och omfattning, om målen för kunskandet för studierna och om fullgörandet av studierna utfärdas genom förordning av statsrådet. En yrkeshögskola ska utfärda betyg över studier som slutförts vid yrkeshögskolan. Bestämmelser om betyg som utfärdas av en yrkeshögskola utfärdas genom förordning av statsrådet.

Som öppna yrkeshögskolestudier eller som andra fristående studier kan bedrivas sådana till en yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen hörande studier och sådana till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning hörande studier samt sådan

yrkespedagogisk lärarutbildning för vilka yrkeshögskolan beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt.

11 §

Examina och grunderna för examina

Till en examen som har avlagts vid en yrkeshögskola fogas namnet på utbildningsområdet samt examensbenämningen och i fråga om yrkeshögskoleexamen vid behov förkortningen YH och i fråga om högre yrkeshögskoleexamen förkortningen högre YH. Till en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som har avlagts vid en yrkeshögskola och till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, fogas också examensbenämningen

- 1) förstavårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till förstavårdare,
 - 2) barnmorska (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till barnmorska,
 - 3) hälsovårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till hälsovårdare.
-

11 b §

Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare

Vid yrkeshögskolorna kan genomföras sådan utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som ger färdigheter att arbeta i eller sköta uppgifter inom yrket i fråga. En förutsättning för att en studerande ska kunna genomföra en sådan utbildning är en avlagd yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, den tidigare examen som sjukskötare på institutnivå eller en sjukskötarutbildning som genomförts utomlands. Utbildningarna kan genomföras efter slutförd sjukskötarutbildning. Utbildningen till förstavårdare och utbildningen till hälsovårdare kan också vardera genomföras i form av en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildningen. Närmare bestämmelser om studiernas omfattning, om målen för kunskandet för studierna och om genomförande av studierna utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen, utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare och den yrkespedagogiska lärarutbildningen samt urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande. En yrkeshögskola kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen och för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.

12 a §

Ansökningsavgift

Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för en examen eller studera en utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare eller en yrkespedagogisk lärarutbildning. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.

13 §

Uppdragsutbildning

En yrkeshögskola kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdagsutbildning*). Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt yrkespedagogisk lärarutbildning kan också ordnas som uppdagsutbildning.

13 a §

Avgifter som tas ut för utbildning på främmande språk

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och av studerande som antagits till en utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare eller till en yrkespedagogisk lärarutbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska ska yrkeshögskolan ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Yrkeshögskolans årliga avgiftsintäkter ska täcka kostnaderna för att ordna utbildning för studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift, inklusive kostnaderna för stipendier och andra understöd som betalats till studerande. Stipendier och understöd som betalas genom donationer eller bidrag från källor utanför yrkeshögskolan för att stödja studerande som är skyldiga att betala studieavgift beaktas inte i kostnaderna för anordnande av utbildningen. Yrkeshögskolan beslutar om hur beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildning, uttagandet av avgifter samt utbetalningen av stipendier och andra understöd arrangeras.

14 §

Undervisningsplaner och målsatta tider för studierna

Studier inom utbildning till förstavårdare och utbildning till barnmorska ska till sin längd motsvara heltidsstudier på ett och ett halvt läsår. Studier inom hälsovårdarutbildning ska till sin längd motsvara heltidsstudier på ett läsår. Om utbildning till förstavårdare eller hälsovårdare genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med utbildning som leder till sjukskötarexamen (YH), ska studiernas sammanlagda längd motsvara heltidsstudier på fyra läsår.

25 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan antas den som har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, eller den som har avlagt en examen som sjukskötare på institutnivå. Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan dessutom antas den som har avlagt en motsvarande utländsk examen och som har rätt att i Finland självständigt utöva sjuksköterycket som legitimerad yrkesutbildad person. Till förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning kan antas den som har avlagt eller fullgjort sådan utbildning som anges i 1 mom.

28 §

Antagning av studerande

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen eller för att genomföra specialiseringsutbildning, förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning eller yrkespedagogisk lärarutbildning.

Yrkeshögskolan antar överflyttande studerande. Med överflyttande studerande avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och studerande som har antagits till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning, vilkas studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras. Överflyttande studerande inom yrkeshögskolan kan antas separat från övriga överflyttande studerande.

30 §

Studierätt

Yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Lärarutbildningsstudier som är avsedda att genomföras på deltid ska slutföras på tre år. Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Sådan utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som är avsedd att genomföras på deltid ska slutföras på tre år.

37 §

Bedömning av studieprestationer och tillgodoräknande av studier

En studerande får vid avläggande av examen eller vid genomförande av specialiseringsutbildning, yrkespedagogisk lärarutbildning eller utbildning till förstavårdare,

barnmorska eller hälsovårdare, enligt vad yrkeshögskolan beslutar, räkna sig till godo studier som den studerande har genomfört vid en annan inhemsk eller utländsk högskola eller vid en annan läroanstalt samt ersätta studier som hör till examen, specialiseringsutbildningen, den yrkespedagogiska lärarutbildningen eller utbildningen till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare med andra studier på samma nivå. En studerande får på motsvarande sätt räkna sig till godo studier samt ersätta studier också genom kunskaper som visats på något annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 20 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.

En studerande som före ikraftträdandet av denna lag har inlett en utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare fogas, kan avlägga denna examen, eller övergå till att genomföra en sådan utbildning som avses i 11 b § i denna lag om den studerande enligt 25 § har behörighet att söka till utbildningen. Den studerande övergår dock till att genomföra den nämnda utbildningen, om den studerande inte har avlagt examen senast den 31 juli 2037. Om den studerande inte har i 25 § avsedd behörighet att söka till utbildningen, övergår denne till att avlägga också yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare fogas. Yrkeshögskolan beslutar om arrangemangen i samband med övergången. Den studerande kan vid övergången räkna sig till godo de studieprestationer som ingått i den utbildning som leder till examen. På de studerande som fortsätter att avlägga examen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 7 § 8 mom., sådant det lyder i lag 52/2011, och
fogas till lagen en ny 15 i § som följer:

7 §

Tidsbegränsningar

Närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det också föreskrivas om det maximala antalet studiestöds månader för sådana studier som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten.

15 i §

Studielånskompensation vid utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare

Vad som i 15 b–15 h § föreskrivs om studielånskompensation gäller också de studielåntagare som inom föreskriven tid har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, och därtill slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen.

Berättigade till studielånskompensation är, med avvikelse från vad som föreskrivs i 15 b § 3 mom. och utöver de studielåntagare som anges i 1 mom. i denna paragraf, också sådana studielåntagare som har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH), och som efter detta har slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen inom den tid för avläggande som berättigar till studielånskompensation.

Närmare bestämmelser om den tid för att avlägga studier som berättigar till studielåntagarens studielånskompensation när studielåntagaren avlägger en sådan yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) fogas och därtill genomför en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om en studielåntagare har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH), och efter detta har slutfört en sådan förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen, tillämpas 15 e § 2 mom. på ansökan om studielånskompensation. Folkpensionsanstalten prövar rätten till studielånskompensation i fråga om ovan nämnda utbildningar på studielåntagarens ansökan. Ansökan ska inlämnas till Folkpensionsanstalten inom två år från det att ovan nämnda utbildning har slutförts.

För en studielåntagare som efter att ha avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH) har slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen utgör studielånskompensationen, trots vad som föreskrivs i 15 f § 1 mom., högst 40 procent av den del av ett till kompensation berättigat

studielån som löpt från utgången av den termin som föregick den första dagen av studierna till ingången av den termin som börjat efter dagen för slutförande av den av utbildning som berättigar till kompensation, dock inte de kapitaliserade räntorna på lånet. Om en utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen inleds under samma termin som en tidigare examen som berättigar till studielånskompensation har avlagts, ska studielånet på basis av utbildningen beaktas, när beslut fattas om rätten till studielånskompensation, från och med början av den termin som följer på inledandet av den utbildningen. Studielånskompensationens belopp beräknas på högst det lånebelopp som motsvarar studielånebeloppet enligt den tid som motsvarar den målsatta tiden för avläggande av utbildningarna i fråga eller dessa utbildningars omfattning. När studielånskompensationens belopp beräknas, beaktas studielån på högst 400 euro per stödmånad. Studielån beaktas för nio månader per läsår. Till den del som den målsatta tiden för avläggande av utbildningarna eller utbildningarnas omfattning inte är hela år, beaktas studielånet för fem månader per halvt läsår när kompensationens maximibelopp beräknas.

Närmare bestämmelser om studielånskompensation vid fördröjda studier när studielåntagaren efter sjukskötarexamen har slutfört sådan utbildning som avses i 11 b § yrkeshögskolelagen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Denna lag tillämpas på studerande som har tagit emot en studieplats för en i 11 b § i yrkeshögskolelagen avsedd utbildning som inleds den 1 augusti 2028 eller därefter. Lagen tillämpas också på studerande som har tagit emot en studieplats för en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen och som inleds före den 1 augusti 2028, om den studerande för första gången har anmält sig som närvarande till utbildning som börjar den 1 augusti 2028 eller därefter. På studerande som har tagit emot en studieplats vid en högskola och för första gången anmält sig som närvarande före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser om studielånskompensation som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 8 januari 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Forsknings- och kulturminister Mari-Leena Talvitie

1.

Lag

om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 8 § 2 mom., 10 § 1 och 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 1 mom., 12 a § 1 mom., 13 § 1 mom., rubriken för 13 a §, 13 a § 1 mom., 28 § 1 och 2 mom., 30 § 3 mom. och 37 § 2 mom.,
av dem 10 § 1 mom. och 28 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1368/2018, 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 415/2016, 12 a § 1 mom., 13 § 1 mom., rubriken för 13 a § samt 13 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 659/2024, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 325/2015 och 37 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1173/2014, och
fogas till lagen en ny 11 b §, till 14 §, sådan den lyder i lagarna 325/2015 och 1368/2018, ett nytt 4 mom. samt till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1173/2014, 537/2017 och 1368/2018, ett nytt 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Utbildningsuppgift

I tillståndet bestäms om rätten att i yrkeshögskolan ordna behövlig lärarutbildning för lärare och blivande lärare i yrkeshögskolor och inom yrkesinriktad utbildning (*yrkespedagogisk lärarutbildning*).

8 §

Utbildningsuppgift

I tillståndet bestäms om rätten att i yrkeshögskolan ordna behövlig lärarutbildning för lärare och blivande lärare i yrkeshögskolor och inom yrkesinriktad utbildning (*yrkespedagogisk lärarutbildning*).
I tillståndet kan bestämmas att yrkeshögskolan ska erbjuda utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare.

10 §

Undervisningen vid yrkeshögskolorna

En yrkeshögskola meddelar inom ramen för sitt tillstånd undervisning som leder till högskoleexamen och yrkespedagogisk lärarutbildning. Dessutom får yrkeshögskolan ordna specialiseringsutbildning, utbildning

10 §

Undervisningen vid yrkeshögskolorna

En yrkeshögskola ger inom ramen för sitt tillstånd undervisning som leder till högskoleexamen, utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt

Gällande lydelse

som innehåller delar av examina i form av fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. En yrkeshögskola ska utfärda betyg över studier som slutförts vid yrkeshögskolan. Bestämmelser om betyg som utfärdas av en yrkeshögskola utfärdas genom förordning av statsrådet. (28.12.2018/1368)

Studier som hör till en yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och för vilka yrkeshögskolan beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt kan bedrivas som öppna yrkeshögskolestudier eller som andra fristående studier.

11 §

Examina och grunderna för examina

Till en examen som har avlagts vid en yrkeshögskola fogas namnet på utbildningsområdet samt examensbenämningen och i fråga om yrkeshögskoleexamen vid behov förkortningen YH och i fråga om högre yrkeshögskoleexamen förkortningen högre YH.

Föreslagen lydelse

yrkespedagogisk lärarutbildning. Dessutom får yrkeshögskolan ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller delar av examina i form av fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. Yrkeshögskolan kan dessutom ordna yrkespedagogisk lärarutbildning som fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier. Närmare bestämmelser om studierna inom den yrkespedagogiska lärarutbildningen, om deras struktur och omfattning, om målen för kunskandet för studierna och om fullgörandet av studierna utfärdas genom förordning av statsrådet. En yrkeshögskola ska utfärda betyg över studier som slutförts vid yrkeshögskolan. Bestämmelser om betyg som utfärdas av en yrkeshögskola utfärdas genom förordning av statsrådet.

Som öppna yrkeshögskolestudier eller som andra fristående studier kan bedrivas sådana till en yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen hörande studier och sådana till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning hörande studier samt sådan yrkespedagogisk lärarutbildning för vilka yrkeshögskolan beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt.

11 §

Examina och grunderna för examina

Till en examen som har avlagts vid en yrkeshögskola fogas namnet på utbildningsområdet samt examensbenämningen och i fråga om yrkeshögskoleexamen vid behov förkortningen YH och i fråga om högre yrkeshögskoleexamen förkortningen högre YH. Till en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som har avlagts vid en yrkeshögskola och till vilken

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, fogas också examensbenämningen

1) förstavårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till förstavårdare,

2) barnmorska (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till barnmorska,

3) hälsovårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till hälsovårdare.

11 b §

Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare

Vid yrkeshögskolorna kan genomföras sådan utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som ger färdigheter att arbeta i eller sköta uppgifter inom yrket i fråga. En förutsättning för att en studerande ska kunna genomföra en sådan utbildning är en avlagd yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, den tidigare examen som sjukskötare på institutnivå eller en sjukskötarutbildning som genomförts utomlands. Utbildningarna kan genomföras efter slutförd sjukskötarutbildning. Utbildningen till förstavårdare och utbildningen till hälsovårdare kan också vardera genomföras i form av en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildningen. Närmare bestämmelser om studiernas omfattning, om målen för kunskandet för studierna och om genomförande av studierna utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande. Undervisningens avgiftsfrihet hindrar inte att

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen, utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare och den yrkespedagogiska lärarutbildningen samt urvalsproven i anslutning till

Gällande lydelse

en yrkeshögskola ordnar sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen och för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.

12 a §

Ansökningsavgift

Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för en examen. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.

13 §

Uppdragsutbildning

En yrkeshögskola kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*).

13 a §

Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen

Yrkeshögskolan ska ta ut en avgift på minst 1 500 euro per läsår av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre

Föreslagen lydelse

antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande. En yrkeshögskola kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen och för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.

12 a §

Ansökningsavgift

Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för en examen *eller studera en utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare eller en yrkespedagogisk lärarutbildning*. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.

13 §

Uppdragsutbildning

En yrkeshögskola kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*). *Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt yrkespedagogisk lärarutbildning kan också ordnas som uppdragsutbildning.*

13 a §

Avgifter som tas ut för utbildning på främmande språk

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och av studerande som

Gällande lydelse

yrkeshögskoleexamen. Yrkeshögskolan beslutar om de arrangemang som hänför sig till uttagandet av avgiften.

Föreslagen lydelse

antagits till en utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare eller till en yrkespedagogisk lärarutbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska ska yrkeshögskolan ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Yrkeshögskolans årliga avgiftsintäkter ska täcka kostnaderna för att ordna utbildning för studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift, inklusive kostnaderna för stipendier och andra understöd som betalats till studerande. Stipendier och understöd som betalas genom donationer eller bidrag från källor utanför yrkeshögskolan för att stödja studerande som är skyldiga att betala studieavgift beaktas inte i kostnaderna för anordnande av utbildningen. Yrkeshögskolan beslutar om hur beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildning, uttagandet av avgifter samt utbetalningen av stipendier och andra understöd arrangeras.

14 §

Undervisningsplaner och målsatta tider för studierna

14 §

Undervisningsplaner och målsatta tider för studierna

Studier inom utbildning till förstavårdare och utbildning till barnmorska ska till sin längd motsvara heltidsstudier på ett och ett halvt läsår. Studier inom hälsovårdarutbildning ska till sin längd motsvara heltidsstudier på ett läsår. Om utbildning till förstavårdare eller hälsovårdare genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med utbildning som leder till sjukskötarexamen (YH), ska studiernas sammanlagda längd motsvara heltidsstudier på fyra läsår.

25 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

25 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan antas den som har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, eller den som har avlagt en examen som sjukskötare på institutnivå. Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan dessutom antas den som har avlagt en motsvarande utländsk examen och som har rätt att i Finland självständigt utöva sjukskötaryrket som legitimerad yrkesutbildad person. Till förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning som genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning kan antas den som har avlagt eller fullgjort sådan utbildning som anges i 1 mom.

28 §

28 §

Antagning av studerande

Antagning av studerande

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen, högre yrkeshögskoleexamen eller för att genomföra specialiseringsutbildning.

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen eller för att genomföra specialiseringsutbildning, förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning eller yrkespedagogisk lärarutbildning.

Yrkeshögskolan antar överflyttande studerande. Med överflyttande studerande avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och vars studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras. Överflyttande studerande inom yrkeshögskolan kan antas separat från övriga överflyttande studerande.

Yrkeshögskolan antar överflyttande studerande. Med överflyttande studerande avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och studerande som har antagits till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning, vilkas studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras. Överflyttande studerande inom yrkeshögskolan kan antas separat från övriga överflyttande studerande.

Gällande lydelse

30 §

Studierätt

Yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Lärarutbildningsstudier som är avsedda att genomföras på deltid ska slutföras på tre år.

37 §

Bedömning av studieprestationer och tillgodoräknande av studier

En studerande får vid avläggande av examen eller genomförande av specialiseringsutbildning, enligt vad yrkeshögskolan beslutar, räkna sig till godo studier som han eller hon har genomfört vid en annan inhemsk eller utländsk högskola eller vid en annan läroanstalt samt ersätta studier som hör till examen eller till specialiseringsutbildningen med andra studier på samma nivå. En studerande får enligt vad yrkeshögskolan beslutar räkna sig till godo studier samt ersätta studier som hör till examen eller till specialiseringsutbildningen också genom kunskaper som visats på något annat sätt. (19.12.2014/1173)

Föreslagen lydelse

30 §

Studierätt

Yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Lärarutbildningsstudier som är avsedda att genomföras på deltid ska slutföras på tre år. *Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Sådan utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som är avsedd att genomföras på deltid ska slutföras på tre år.*

37 §

Bedömning av studieprestationer och tillgodoräknande av studier

En studerande får vid avläggande av examen eller vid genomförande av specialiseringsutbildning, yrkespedagogisk lärarutbildning eller utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare, enligt vad yrkeshögskolan beslutar, räkna sig till godo studier som den studerande har genomfört vid en annan inhemsk eller utländsk högskola eller vid en annan läroanstalt samt ersätta studier som hör till examen, specialiseringsutbildningen, den yrkespedagogiska lärarutbildningen eller utbildningen till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare med andra studier på samma nivå. En studerande får på motsvarande sätt räkna sig till godo studier samt ersätta studier också genom kunskaper som visats på något annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 20 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.

En studerande som före ikraftträdandet av denna lag har inlett en utbildning som leder

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare fogas, kan avlägga denna examen, eller övergå till att genomföra en sådan utbildning som avses i 11 b § i denna lag om den studerande enligt 25 § har behörighet att söka till utbildningen. Den studerande övergår dock till att genomföra den nämnda utbildningen, om den studerande inte har avlagt examen senast den 31 juli 2037. Om den studerande inte har i 25 § avsedd behörighet att söka till utbildningen, övergår denne till att avlägga också yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare fogas. Yrkeshögskolan beslutar om arrangemangen i samband med övergången. Den studerande kan vid övergången räkna sig till godo de studieprestationer som ingått i den utbildning som leder till examen. På de studerande som fortsätter att avlägga examen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 7 § 8 mom., sådant det lyder i lag 52/2011, och
fogas till lagen en ny 15 i § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Tidsbegränsningar

Tidsbegränsningar

Närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet. *Genom förordning av statsrådet får det också föreskrivas om det maximala antalet studiestöds månader för sådana studier som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten.*

15 i §

Studielånskompensation vid utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare

Vad som i 15 b–15 h § föreskrivs om studielånskompensation gäller också de studielåntagare som inom föreskriven tid har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats, och därtill slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen.

Berättigade till studielånskompensation är, med avvikelse från vad som föreskrivs i 15 b § 3 mom. och utöver de studielåntagare som anges i 1 mom. i denna paragraf, också sådana studielåntagare som har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH), och som efter detta har slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i

yrkeshögskolelagen inom den tid för avläggande som berättigar till studielånskompensation.

Närmare bestämmelser om den tid för att avlägga studier som berättigar till studielåntagarens studielånskompensation när studielåntagaren avlägger en sådan yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) fogas och därtill genomför en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om en studielåntagare har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH), och efter detta har slutfört en sådan förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen, tillämpas 15 e § 2 mom. på ansökan om studielånskompensation.

Folkpensionsanstalten prövar rätten till studielånskompensation i fråga om ovan nämnda utbildningar på studielåntagarens ansökan. Ansökan ska inlämnas till Folkpensionsanstalten inom två år från det att ovan nämnda utbildning har slutförts.

För en studielåntagare som efter att ha avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH) har slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen utgör studielånskompensationen, trots vad som föreskrivs i 15 f § 1 mom., högst 40 procent av den del av ett till kompensation berättigat studielån som löpt från utgången av den termin som föregick den första dagen av studierna till ingången av den termin som börjat efter dagen för slutförande av den utbildning som berättigar till kompensation, dock inte de kapitaliserade räntorna på lånet. Om en utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen inleds under samma termin som en tidigare examen som berättigar till studielånskompensation har avlagts, ska studielånet på basis av utbildningen beaktas, när beslut fattas om rätten till

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

studielånskompensation, från och med början av den termin som följer på inledandet av den utbildningen. Studielånskompensationens belopp beräknas på högst det lånebelopp som motsvarar studielånebeloppet enligt den tid som motsvarar den målsatta tiden för avläggande av utbildningarna i fråga eller dessa utbildningars omfattning. När studielånskompensationens belopp beräknas, beaktas studielån på högst 400 euro per stödmånad. Studielån beaktas för nio månader per läsår. Till den del som den målsatta tiden för avläggande av utbildningarna eller utbildningarnas omfattning inte är hela år, beaktas studielånet för fem månader per halvt läsår när kompensationens maximibelopp beräknas.

Närmare bestämmelser om studielånskompensation vid fördröjda studier när studielåntagaren efter sjukskötarexamen har slutfört sådan utbildning som avses i 11 b § yrkeshögskolelagen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Denna lag tillämpas på studerande som har tagit emot en studieplats för en i 11 b § i yrkeshögskolelagen avsedd utbildning som inleds den 1 augusti 2028 eller därefter. Lagen tillämpas också på studerande som har tagit emot en studieplats för en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen och som inleds före den 1 augusti 2028, om den studerande för första gången har anmält sig som närvarande till utbildning som börjar den 1 augusti 2028 eller därefter. På studerande som har tagit emot en studieplats vid en högskola och för första gången anmält sig som närvarande före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser om studielånskompensation som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om yrkeshögskolor

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i förordningen om yrkeshögskolor (1129/2014) 2 § 3 mom., 6 §, 10 § 1 mom. och 11 §
1 mom. och
fogas till lagen nya 1 a § och 2 a §, till 3 § nya 8 och 9 mom. och till lagen nya 5 a–5 c § som
följer:

1 a §

Yrkespedagogisk lärarutbildning

Yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier som ordnas av yrkeshögskolor är pedagogiska studier för lärare, studier för speciallärare och studier för studiehandledare. Den yrkespedagogiska lärarutbildningen kan genomföras som fristående studier efter avlagd examen eller som en del av examen. Yrkespedagogisk lärarutbildning ger färdigheter att sköta uppgifter inom undervisning, studiehandledning och specialundervisning särskilt inom yrkesinriktad utbildning.

2 §

Studiernas uppbyggnad

I de studier som hör till utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare ingår

- 1) yrkesstudier,
- 2) praktik som främjar yrkesfärdigheten.

2 a §

Den yrkespedagogiska lärarutbildningens struktur

I pedagogiska studier för lärare ingår

- 1) pedagogiska grundstudier,
- 2) yrkespedagogiska studier,
- 3) undervisningsövning,
- 4) övriga studier.

I studier för speciallärare ingår specialpedagogiska studier, studier som förbättrar färdigheterna för att utföra en speciallärares uppgifter, praktik, övriga studier.

I studier för studiehandledare ingår studier i handledningsteori och karriärutvecklingsteori, studier som förbättrar färdigheterna för att utföra uppgifter inom handledningsbranschen, praktik, övriga studier.

Yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier kan genomföras som fristående studier efter avlagd examen eller som en del av examen.

3 §

Studiernas dimensionering och omfattning

Omfattningen av förstavårdarutbildningen är 90 studiepoäng. Omfattningen av barnmorskeutbildningen är 3 000 timmar och 18 månader. Omfattningen av hälsovårdarutbildningen är 60 studiepoäng.

En utbildning till förstavårdare eller hälsovårdare kan genomföras som en gemensam utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning, varvid den sammanlagda omfattningen av utbildningarna är 240 studiepoäng.

5 a §

Målet för förstavårdarutbildningen

Målet för förstavårdarutbildningen är att göra förstavårdaren förtrogen med den vetenskapliga kunskapen på det egna området och med inhämtande av information på det egna området samt med sådan klinisk prehospital akutsjukvård och sådant beslutsfattande som baserar sig på evidensbaserad kunskap och att ge denne färdigheter att arbeta i yrket som förstavårdare, kontinuerligt upprätthålla sin yrkesskicklighet, utveckla branschen och arbeta inom social- och hälsovårdens servicesystem.

Förstavårdarutbildningen ger färdigheter att självständigt och i multiprofessionellt samarbete arbeta inom följande kompetensområden:

- 1) prehospital akutsjukvård utanför sjukhuset för plötsligt insjuknade eller skadade patienter,
- 2) bedömning av vårdbehov, styrning a patienter och icke-brådslande akutsjukvård inom prehospital akutsjukvård,
- 3) operativ ledning och verksamhet inom arbetsgemenskapen inom den prehospitala akutsjukvården,
- 4) samarbete med myndigheter och samarbetspartner samt förberedande verksamhet och beredskap som en del av den övergripande säkerheten, och
- 5) specialsituationer inom den prehospitala akutsjukvården och akutvårdsarbetet.

5 b §

Målet för hälsovårdarutbildningen

Målet för hälsovårdarutbildningen är att göra hälsovårdaren förtrogen med den vetenskapliga kunskapen på det egna området och med inhämtande av information på det egna området samt med sådant hälsovårdararbete och beslutsfattande som baserar sig på evidensbaserad kunskap och att ge denne färdigheter att arbeta i yrket som hälsovårdare, kontinuerligt upprätthålla sin yrkesskicklighet, utveckla branschen och arbeta inom social- och hälsovårdens servicesystem.

Hälsovårdarutbildningen ger färdigheter att självständigt och i multiprofessionellt samarbete arbeta för att främja befolkningens hälsa inom följande kompetensområden på individuell nivå och familje-, grupp- och samhällsnivå:

- 1) hälsovårdsarbete som främjar hälsa,
- 2) hälsovårdsarbete för familjer som väntar barn, för barn, för barn i skolåldern, för unga och deras familjer, för personer i arbetsför ålder och deras gemenskaper samt för äldre personer och deras familjer, och
- 3) arbete som främjar en sund och trygg miljö samt förebyggande och behandling av smittsamma sjukdomar.

5 c §

Målet för barnmorskeutbildningen

Målet för barnmorskeutbildningen är att göra barnmorskan förtrogen med den vetenskapliga kunskapen på det egna området och med inhämtande av information på det egna området samt med sådant barnmorskearbete och beslutsfattande som baserar sig på evidensbaserad kunskap och att ge denne färdigheter att arbeta i yrket som barnmorska, kontinuerligt upprätthålla sin yrkesskicklighet, utveckla branschen och arbeta inom social- och hälsovårdens servicesystem.

Barnmorskeutbildningen ger färdigheter att självständigt och i multiprofessionellt samarbete arbeta inom följande kompetensområden på individuell nivå och familje-, grupp- och samhällsnivå:

- 1) barnmorskearbete under graviditet och förlossning,
- 2) barnmorskearbete efter förlossning och med nyfödda barn,
- 3) arbete som främjar sexuell och reproduktiv hälsa, och
- 4) barnmorskearbete vid kvinnosjukdomar.

6 §

Målet för yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier

Målet för de pedagogiska studierna för lärare är att den som har slutfört studierna ska ha ett pedagogiskt och didaktiskt kunnande som baserar sig på forskningsbaserad kunskap och ha mångsidig interaktionsförmåga för att kunna arbeta som lärare, som expert inom sektorn för fostran och undervisning och som utvecklare i många olika sammanslutningar och miljöer. Målet för studierna är dessutom att ge studeranden en djup förståelse för lärares yrkesetik och förmåga att planera, styra, stödja och utvärdera inläring och utveckling hos många olika slags elever samt att studeranden ska utveckla sitt eget kunnande och få färdigheter att utvecklas till ledningsuppgifter inom sitt område.

Målet för studierna för speciallärare är att den som har slutfört studierna ska ha specialpedagogiska kunskaper och färdigheter som baserar sig på forskningsbaserad kunskap och ha mångsidig interaktionsförmåga för att kunna arbeta som speciallärare, som expert inom sitt område och som utvecklare inom mångprofessionella nätverk och verksamhetsmiljöer för specialpedagogik. Målet för studierna är dessutom att ge studeranden en djup förståelse för yrkesetiken och förmåga att planera, styra, stödja och utvärdera inläring och utveckling hos många olika slags elever, särskilt sådana elever som behöver stöd, samt att studeranden ska utveckla sitt eget kunnande och få färdigheter att utvecklas till krävande expert- och ledningsuppgifter inom specialundervisning.

Målet för studierna för studiehandledare är att den som har slutfört studierna ska ha sådana kunskaper och färdigheter i fråga om studie- och karriärhandledning som baserar sig på forskningsbaserad kunskap, ett brett kunnande om utbildning och arbetsliv samt mångsidiga interaktionsfärdigheter för att kunna arbeta med studie- och karriärhandledningsuppgifter och som expert och utvecklare inom sitt område i olika verksamhetsmiljöer. Målet för studierna är dessutom att ge studeranden kompetens att stödja lärande och utveckling, en djup förståelse för studie- och karriärhandledares yrkesetik, förmåga att planera, genomföra och bedöma studie- och karriärhandledningen med beaktande av olika slags behov samt att studeranden ska utveckla sitt eget kunnande och få färdigheter att utvecklas till krävande expert- och ledningsuppgifter inom studie- och karriärhandledning.

10 §

Betyg

Yrkeshögskolan ger studeranden ett examensbetyg över avlagd examen. Intyg ges också över genomförd specialiseringsutbildning, yrkespedagogisk lärarutbildning och förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning. Över en examen som avlagts på något annat språk än finska eller svenska utfärdas också ett examensbetyg på finska eller svenska och utöver den examensbenämning på finska eller svenska som anges i bilagan till denna förordning den examensbenämning på engelska som nämns i den bilagan.

11 §

Indragning av studierätten

Bestämmelserna om indragning av studierätten i 33 § i yrkeshögskolelagen (932/2014) tillämpas på utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen inom det humanistiska området, yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, yrkeshögskoleexamen i idrott och yrkeshögskoleexamen i sjöfart samt på förstavårdar-, barnmorske- och hälsovårdarutbildning. Bestämmelserna tillämpas även på yrkespedagogisk lärarutbildning.

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om studiestöd

I enlighet med statsrådets beslut
fogas till förordningen om studiestöd (869/2017) nya 5 a och 5 b § samt till 8 § ett nytt 3 mom.
som följer:

5 a §

*Maximitid som berättigar till studiestöd för utbildningar till förstavårdare, barnmorska och
hälsovårdare*

Antalet stödmånader för sådan i 11 b § i yrkeshögskolelagen avsedd utbildning som genomförs efter examen som sjukskötare (YH) är

- 1) högst 17 stödmånader för förstavårdarutbildning,
- 2) högst 22 stödmånader för barnmorskeutbildning,
- 3) högst 12 stödmånader för hälsovårdarutbildning.

När förstavårdar- eller hälsovårdarutbildning ordnas tillsammans med studier som leder till examen som sjukskötare (YH) och studiernas sammanlagda omfattning är 240 studiepoäng är antalet stödmånader högst 39.

5 b §

*Tid för avläggande eller slutförande av en examen eller en utbildning som ger rätt till
studielånskompensation när det gäller utbildningar till förstavårdare, barnmorska och
hälsovårdare*

I fråga om sådan sjukskötarexamen enligt 15 i § 1 mom. i lagen om studiestöd som berättigar till studielånskompensation och förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som därtill genomförs är

- 1) tiden för slutförande av utbildningar till förstavårdare och hälsovårdare högst fyra läsår och en termin, och
- 2) tiden för slutförande av barnmorskeutbildning högst fem läsår och en termin.

8 §

*Beaktande av sådana omständigheter som förlänger den tid för avläggande av en examen som
ger rätt till studielånskompensation*

Vad som här och i 7 § föreskrivs om studielånskompensation vid examensutbildning ska tillämpas på studielånskompensation för sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen och som har slutförts inom den tid som föreskrivs ovan i 5 b §.

Denna förordning träder i kraft den 20 .